

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-04-14

Ärendenummer KULT-2025-00151

Handläggare

Clara Hansson

Telefon: 031-368 36 96

E-post: clara.hansson@kultur.goteborg.se

Delredovisning av uppdrag från kommunfullmäktige att i samverkan med Higab påbörja planering för ett kulturhus och allaktivitetsarena i Biskopsgården

Förslag till beslut

I kulturnämnden

Kulturnämnden antecknar delredovisningen av kommunfullmäktiges uppdrag: Kulturnämnden får i uppdrag att i samverkan med Higab påbörja planering för ett kulturhus och allaktivitetsarena i Biskopsgården. I ett första steg ska för- och nackdelar med en nybyggd byggnad kontra tillskapandet av verksamheterna i befintliga byggnader belysas. Planeringen ska göras i nära samverkan med boende och lokala föreningar (Kommunfullmäktiges budget 2023 KF 2022-11-17, § 8).

Sammanfattning

Genom detta ärende sker en delredovisning till kulturnämnden av kommunfullmäktiges uppdrag från budget 2023 om att påbörja planering för ett kulturhus och allaktivitetsarena i Biskopsgården. Därmed ingår ärendet i en process där ny verksamhet eventuellt ska tillskapas. Delredovisningen består av resultatet av en fördjupad behovsutredning av ett allaktivitetshus i Biskopsgården som kulturnämndens presidium våren 2024 gav förvaltningen i uppdrag att genomföra. Inom ramen för utredningen har en vidd av behov identifierats i relation till fritid, mötesplatser och angränsande områden. Utredningen visar att det finns behov och efterfrågan som inte tillgodoses fullt ut och som faller inom den kommunala kompetensen. Utredningen identifiera både potentiell utveckling av befintlig verksamhet och etablering av ny. Etablering av ny verksamhet, inom utrednings avgränsning, pekar mot en större mötesplats för hela stadsdelen. Utredningen identifierar även ett antal förutsättningar för att etablera och bedriva ny verksamhet i form av en större mötesplats i Biskopsgården. Ett spår i utredningen har varit att undersöka vad en allaktivitetsarena/ allaktivitetshus kan vara utifrån lokala behov och förutsättningar. Inom kulturnämndens ansvar kan ett allaktivitetskoncept införlivas i ett kulturhus. Några av de framträdande lokala behoven/efterfrågan i Biskopsgården har ett kulturhus med ett allaktivitetskoncept potential att möta. Kulturförvaltningen kommer arbeta vidare med kommunfullmäktiges uppdrag utifrån utredningens resultat förutsatt att kulturnämnden inte beslutar om annan riktning för hur uppdraget ska hanteras. För att etablera ett nytt kulturhus behöver en rad beslut fattas. Nästa steg i förvaltningens hantering av kommunfullmäktiges uppdrag är att återkomma till nämnden med förslag till uppdrag om lokalsök till stadsfastighetsförvaltningen. Ett inledande steg är att söka lokal inom befintligt lokalbestånd.

Bedömning ur ekonomisk dimension

En etablering av en större kommunalt driven mötesplats såsom ett kulturhus innebär kostnader dels för planering och etablering, dels för att långsiktig driva verksamheten.

En etableringsfas medför personella resurser i form av en projektledare eller likande som kan genomföra en förstudie för verksamheten, cirka en heltidstjänst.

Stadsfastighetsförvaltningen genomför lokalsök på uppdrag av kulturnämnden till en kostnad på omkring 50 tkr. Finns inga befintliga ändamålsenliga lokaler blir nybyggnation aktuell. Byggande part genomför en förstudie. Kostnaden för förstudien läggs till hyran om kulturnämnden fattar ett inhyrningsbeslut. Om inhyrning inte sker blir kostanden för förstudien en förgäveskostnad för nämnden.

Kostnad för långvarig drift av verksamheten består av hyra, personal- och verksamhetsmedel. En etablering av ett kulturhus i Biskopsgården ryms inte inom kulturnämndens nuvarande ram.

Bedömning ur ekologisk dimension

Kulturförvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

För boende i Biskopsgården innebär ett kulturhus ett tillskott på mötesplats som är ett uttryckt behov. Återkommande i utredningen har etablering av öppna mötesplatser motiverats med den befintliga trångboddheten och behovet av kompensatoriska ytor. Trångboddhet under en längre period har flera negativa konsekvenser¹ och därmed kan kompensatoriska ytor i viss mån motverka dessa.

Ett kulturhus med allaktivitetsarena kan bidra till att stärka ett lokalsamhälle på flera sätt. Kulturhusens uppdrag² betonar både lokalsamhällets och invånares delaktighet i utformandet av verksamheten. Ett deltagardrivet spår eller inflytande i någon form är ett vanligt förekommande inslag i det som brukar benämnas allaktivitetshus och går i linje med behov som identifierats i utredningen om en landningsyta för initiativ från föreningsliv och invånare. Ett kulturhus i Biskopsgården kommer troligtvis stärka infrastrukturen för lokalt förenings- och kulturliv. Hur inflytande över innehåll och tillgång till lokaler kan tillgodoses behöver undersökas vidare vid en etablering. Vidare innehåller kulturhusens uppdrag ett främjande av demokrati, mänskliga rättigheter och kulturella identiteter. Ett kulturhus är öppet för alla invånare men i utredningens rapport redogörs behov utifrån olika målgrupper vilket behöver beaktas vid en eventuell etablering.

Något som också beskrivs i utredningen är att etablerande av ny verksamhet behöver ske på ett tillitsskapande sätt. En viss tillitsbrist bland invånare och uttryckt projekttrötthet är en utmaning i detta. En försvarande omständighet är även historiken kring frågan om allaktivitetshus i Biskopsgården där Sjumilahallen inte motsvarade förväntningar och där

¹ Trångboddhet påverkar hälsa, både psykiskt och fysiskt välmående, såväl som- sömnlöshet, frustration och stress. Det har effekter på människors möjligheter till ett socialt liv såväl som ett privatliv. Ofrivillig trångboddhet kan ha en särskilt negativ påverkan på barns och ungas uppväxtvillkor (Stadsledningskontoret, Statistik och analys - Trångboddhetsstudien 2024)

² Se sid 10 i bilaga 1 Rapport - Behovsutredning av allaktivitetshus i Biskopsgården.

det inför etablering genomfördes omfattande dialog- /delaktighetsarbete. För att gå vidare i en bredare dialog med invånare och civilsamhället krävs i möjligaste mån beslut om etablering och finansiering för att processen ska kunna ske på ett tillitsskapande vis. Det kan vara en utmaning beaktat att beslut och aktiviteter behöver ske i en viss ordning som redovisas nedan i detta tjänsteutlåtande. Nämnden för demokrati- och medborgarservice fick i stadens budget 2025 i uppdrag att säkra ökad framdrift för planerade allaktivitets- demokrati- och kulturhus i exempelvis Biskopsgården (KF 2024-11-07 §451). Stöd från demokrati- och medborgarservice kan bidra till en tillskapande process vid etablering och potentiellt även till ändamålsenliga metoder och arbetssätt för inflytande inom ramen för verksamheten.

Barnkonsekvensanalys

Synliggör barn: Detta ärende utgör en delredovisning av ett uppdrag om att påbörja planering av ett kulturhus med allaktivitetsarena i Biskopsgården och ingår därmed i en process där ny verksamhet eventuellt ska tillskapas. Berörda barn är barn i Biskopsgården. Huruvida ett kulturhus etableras eller inte har påverkan på barnens tillgång till kultur, aktiviteter och det offentliga rummet.

Beskriv konsekvenserna för barn: En utebliven etablering av ett kulturhus i Biskopsgården kan anses ha neutrala konsekvenser för barnen i Biskopsgården medan en etablering av ett kulturhus har positiva konsekvenser. Barns tillgång till verksamheten är en direkt konsekvens för barnen vid ett beslut om etablering. Ett kulturhus kan även bidra till att stärka lokalsamhället där barnen växer upp samt vuxna i barnens omgivning. Det kan i sin tur ha indirekta konsekvenser för barnen.

Bedöm barns bästa: Det är rimligt att anta att det bästa för berörda barn är att få tillgång till en lokal kulturhus-verksamhet. Etablering av ny verksamhet, inom denna utrednings avgränsning, pekar mot en större mötesplats för hela stadsdelen. Det går att resonera kring om barns bästa är en samlad större verksamhet eller flera mindre spridda verksamheter. Det sistnämnda innebär en geografisk närheten samtidigt som en större mötesplats kan ha andra positiva konsekvenser, exempelvis i form av nya förutsättningar för vilken verksamhet som blir möjlig att driva i jämförelse med redan befintlig verksamhet i Biskopsgården. I utformandet av ett kulturhus i Biskopsgården behöver bedömningen, av konsekvenser för barn och barns bästa, bli mer nyanserad samt att barn ges rätt att uttrycka sin mening.

Bilagor

1. Rapport – Behovsutredning av allaktivitetshus i Biskopsgården.
2. Presidiets uppdrag till kulturförvaltningen PM Fördjupad behovsutredning avseende allaktivitetshus i Biskopsgården.

Ärendet

Genom detta ärende sker en delredovisning till kulturnämnden av kommunfullmäktiges uppdrag från budget 2023 om att påbörja planering för ett kulturhus och allaktivitetsarena i Biskopsgården. Delredovisningen består av resultatet av den behovsutredningen kulturnämndens presidium våren 2024 uppdragit förvaltningen att genomföra.

Beskrivning av ärendet

Kulturnämndens presidium har gett kulturförvaltningen i uppdrag att göra en fördjupad behovsutredning av ett allaktivitetshus i Biskopsgården. Utredningen syftar till att identifiera behov i Biskopsgården som faller inom den kommunala kompetensen att omhänderta. I uppdraget ingår att kartlägga befintlig och planerad verksamhet som potentiellt kan svara mot behov som ett allaktivitetshus eller kulturhus möter. Behov som inte tillmötesgår ska identifieras och utredningen ska resultera i svar på hur staden på bästa sätt kan svara upp mot dessa - genom utveckling av befintlig verksamhet eller etablering av ny. Visar utredningen att det finns behov av nya kommunala satsningar i området ska utredningen även närma sig svar på frågor om hemvist för eventuell ny verksamhet inom Göteborgs Stads organisation samt behov av nybyggnation i relation till befintligt lokalbestånd.

Uppdraget om en fördjupad behovsutredningen av allaktivitetshus i Biskopsgården är en del i beredningen av det uppdrag kulturnämnden fick av kommunfullmäktige i samband med budgetbeslutet 2023 (KF 2022-11-17, § 8): Kulturnämnden får i uppdrag att i samverkan med Higab påbörja planering för ett kulturhus och allaktivitetsarena i Biskopsgården. I ett första steg ska för- och nackdelar med en nybyggd byggnad kontra tillskapandet av verksamheterna i befintliga byggnader belysas. Planeringen ska göras i nära samverkan med boende och lokala föreningar.

Genom detta ärende sker en delredovisning till kulturnämnden av kommunfullmäktiges uppdrag om ett kulturhus och allaktivitetsarena i Biskopsgården. Delredovisningen består av resultatet av den behovsutredningen som kulturnämndens presidium har gett förvaltningen i uppdrag att genomföra.

Förvaltningens beredning av ärendet

Kulturförvaltningen har genomfört behovsutredningen genom intervjuer och möten med flertalet av Göteborgs Stads förvaltningar samt två av stadens bolag inom allmännyttan³. Intervjuer har även genomförts med fyra föreningar aktiva i Biskopsgården. Därutöver har informationsinhämtning om förutsättningar, behov och verksamhet i Biskopsgården utgått från redan befintlig dokumentation.

Behovsutredning av allaktivitetshus i Biskopsgården

Inom ramen för utredningen har en vidd av behov identifierats i relation till fritid, mötesplatser och angränsande områden. Ett av de mest framträdande behoven som framgår är ett generellt behov och efterfrågan på mötesplatser i stadsdelen. En mötesplats för större sammanhang och med potential att ha hela Biskopsgården som upptagningsområde är något som inte finns idag. Vidare är ett framstående behov ändamålsenliga lokaler till föreningsliv och invånares initiativ samt en landningsyta för lokala initiativ. I relation till verksamhet och innehåll efterfrågas tillgång till kultur – att

³ Samtliga intervjuade förvaltningar och bolag framgår av sid 12 i rapporten (bilaga1).

ta del av ett kulturutbud men även en grupp som efterfrågar att kunna utöva. Sociala aktiviteter och möjlighet till att umgås förutsättningslöst är också ett framträdande behov. Efterfrågan på kultur och sociala aktiviteter kan sammanfattas i alternativ till en upplevd stark idrottsnorm. Dock i fråga om idrott är det lågtröskelverksamhet som identifieras som ett behov. Vidare lyfts behov av mer samhällsrådgivning, stöd och vägledning inom sysselsättning, språk, studier och föräldraskap.

Med utgångspunkt i lokala behov i Biskopsgården visar denna utredning att det finns behov och efterfrågan som inte tillgodoses fullt ut och som faller inom den kommunala kompetensen. Stadsdelen är samtidigt i en aktiv utvecklingsfas och flera av stadens förvaltningar arbetar med att utveckla och etablera ny verksamhet. På så vis finns det utmaningar i att bedöma hur behoven ser ut när effekterna av planerad verksamhet faller ut. Samtidigt är Biskopsgården ett stort område och under utbyggnad med en större förstärkning av bostadsbeståndet. Därmed är det möjligt att tänka sig att det kommer krävas ganska mycket etableringar innan behoven kan anses mättade. Utifrån nuläget är bedömningen att planerad verksamhet och utveckling av befintlig verksamhet kan bidra till att tillmötesgå behoven i högre utsträckning men kan inte svara mot samtliga behov. Etablering av ny verksamhet, inom denna utrednings avgränsning, pekar mot en större mötesplats för hela stadsdelen. En sådan verksamhet bör även fyllas med det som efterfrågas i större utsträckning – exempelvis kultur och att möjliggöra sociala aktiviteter. Möjlighet finns även med prägel eller delvis verksamhet med fokus på samhällsrådgivning, delaktighet, stöd och vägledning inom livets olika delar, alternativt ett fokus mot föreningslivet. Samtidigt är det viktigt att betona att en verksamhet inte kan möta en stadsdels alla behov utan vad som är möjligt och mest prioriterat behöver undersökas vidare vid en eventuell etablering. I och med att en vidd av behov i relation till innehåll och verksamhet har identifierats finns utifrån resultatet ingen given organisering av ny verksamhet inom Göteborgs Stad. Rapporten beskriver vad ett allaktivitetshus möjligen kan vara inom ett antal nämnders ansvar samt kommunägda bostadsbolag samt resonemang om samarbete kring en verksamhet mellan olika nämnder/kommunala bolag. Utredningen visar även på vad ny verksamhet utifrån lokala behov och förutsättningar kan vara inom kulturnämndens ansvar.

Utredningen identifierar även ett antal förutsättningar för att etablera och bedriva ny verksamhet i form av en större mötesplats i Biskopsgården, utformad efter lokala behov. Här förs resonemang om stadens roll i verksamheten, möjligheter till samverkan, föreningsliv och invånares engagemang och anpassade verksamhetsformer. Ytterligare en förutsättning är ändamålsenliga lokaler. I intervjuer har inga större befintliga lokaler aviserats. Inte heller kulturförvaltningens kontaktperson på stadsfastighetsförvaltningen har kännedom om någon befintlig större lokal. Att det finns ett planprogram för Biskopsgården innebär vissa möjligheter för nybyggnation och här har kulturförvaltningen stämt av detta tillsammans med stadsbyggnadsförvaltningen. Utredningen närmar sig inte frågan om befintligt lokalbestånd kontra nybyggnation närmre än så. Vid tillskapande av ny verksamhet inom kulturnämndens ansvar ingår att undersöka om ändamålsenliga lokaler finns inom befintligt lokalbestånd eller om nybyggnation behöver ske.

Ny verksamhet inom kulturnämndens ansvar

Inom kulturnämndens ansvar kan en verksamhet utifrån identifierade behov i Biskopsgården införlivas i nämndens kulturhus-uppdrag men det kräver att verksamheten

utmanar i lokal förankring, inflytande/ deltagardrivet innehåll samt i bredden av aktiviteter och programverksamhet. I kulturhusens uppdrag ingår att verksamheten ska vara utformad ur ett invånarperspektiv, att kulturhuset ska förankras i lokalsamhället utifrån lokalt engagemang och utifrån lokala behov och förutsättningar. Vidare ska kulturhusen bidra till bland annat demokrati, mänskliga rättigheter och hållbarhetsdimensionerna. På så vis finns en samstämmighet mellan kulturhusverksamheten och efterfrågan på en större lokal mötesplats i Biskopsgården. I kulturhusens uppdrag finns även skrivningar om delaktighet i formandet av stadens kulturverksamhet och att främja delaktighetskultur. Kulturnämnden har beslutat om att öka ambitionen för det deltagardrivna inom kulturhusens verksamhet (KN 2024-08-26 § 153). Ett deltagardrivet spår eller inflytande i någon form är ett vanligt förekommande inslag i det som brukar benämnas allaktivitetshus och går i linje med behov av en landningsyta för initiativ från föreningsliv och invånare. Ett kulturhus skulle även kunna möta ett behov av konst och kultur vilket efterfrågas i stadsdelen. I kulturhusens uppdrag finns just ett fokus på konst och kultur medan de identifierade behoven i Biskopsgården är bredare än så. För att tillgodose detta skulle ett kulturhus i Biskopsgården eventuellt behöva ha en högre tolerans för en vidd av innehåll. Vidare visar behoven på ett starkt lokalt fokus till stadsdelen vilket eventuellt kräver särskild styrning och anpassningar av verksamheten.

Kulturhusen tillskrivs även stå för en infrastruktur för att tillgodose kulturens och konstens grundläggande behov i form av offentliga arenor, scener och lokaler. Behovet av lokaler har varit framträdande inom utredningen om än till fler ändamål än konst och kultur. Det är troligt att ett kulturhus i Biskopsgården skulle bidra till infrastrukturen för lokalt förenings- och kulturliv exempelvis genom samarbeten i verksamhet. Dock kan det finnas utmaningar för ett kulturhus med offentlig huvudman som samtidigt bedriver verksamhet i huset att lämna över nycklarna till andra aktörer. Hur långt ett kulturhus kan gå i att möta detta behov behöver undersökas inför eventuell etablering. Vid en etablering av ett kulturhus kan samverkan med andra aktörer i stadsdelen bidra till att bättre tillmötesgå behoven. Samverkan kan ske för att tillmötesgå ett bredare utbud av innehåll/verksamhet vid ett kulturhus men även genom att mötesplatserna i stadsdelen kompletterar varandra i verksamhet och service.

Fortsatt arbete med KF-uppdraget att påbörja planering för ett kulturhus och allaktivitetsarena i Biskopsgården

För att etablera ett nytt kulturhus behöver en rad beslut fattas. Nedan beskrivs moment för etablering av ett kulturhus. Dock behöver budget- och planeringsmässiga förutsättningar för processen konkretiseras. Beroenden på om lokaler finns i befintligt bestånd eller om nybyggnation blir aktuellt kan processen se något olika ut. I att åstadkomma en tillitsskapande process kvarstår avvägningar gällande exempelvis när en förstudie för verksamheten kan genomföras där dialog sker med invånare och civilsamhälle.

Ett inledande steg i processen är att ge ett uppdrag till stadsfastighetsförvaltningen att söka lokal i befintligt lokalbestånd. Identifieras ändamålsenliga befintliga lokaler av stadfastighetsförvaltningen har kulturnämnden att ta ställning till inhyrning. Finns inga ändamålsenliga lokaler blir frågan om nybyggnation aktuell. En förstudie genomförs av byggande part. Byggande part fattar beslut om investering samtidigt som kulturnämnden fattar beslut om inhyrning. Vid beslut om inhyrning redovisas även kostnader för kulturnämnden att bedriva verksamheten.

En förstudie eller liknande för verksamheten behöver genomföras av kulturförvaltningen där samverkan sker med invånare och civilsamhälle för att utveckla en ändamålsenlig verksamhet, möjligheter till samarbeten undersöks och lokalbehov konkretiseras.

Förvaltningens bedömning

Kommunfullmäktige har gett kulturnämnden i uppdrag att påbörja planering för ett kulturhus och allaktivitetsarena i Biskopsgården. Ett spår i utredningen har varit att undersöka vad en allaktivitetsarena/ allaktivitetshus kan vara utifrån lokala behov och förutsättningar. En rad politiska uppdrag från kommunfullmäktige har handlat om just begreppet allaktivitetshus och utredningar har genomförts med begreppet i fokus. Exempelen på befintliga verksamheter som kan tänkas falla inom begreppet visar på en stor variation i allt från huvudman, driftsform, syfte och målgrupper. Utan någon tydligare inriktning eller syftesbeskrivning från kommunfullmäktige behöver därför ansvarig nämnd utveckla ett allaktivitetshus/-arena med avstamp i befintligt grunduppdrag enligt reglemente. Redovisade behov och efterfrågan i Biskopsgården samt hur dessa motiveras berör flera delar av stadens nämnder och bolag vilket är ett väntat utfall i en utredning med så pass bred ingång. Det rimligt att anta att vilka behov som kan mötas är avhängigt ansvarig nämnd. Flera varianter är dock möjliga i fråga om ansvar och samarbeten. Inom kulturnämndens ansvar kan ett allaktivitetskoncept införlivas i ett kulturhus. Några av de framträdande lokala behoven/efterfrågan i Biskopsgården har ett kulturhus med ett allaktivitetskoncept potential att möta.

Kulturförvaltningen kommer arbeta vidare med kommunfullmäktiges uppdrag utifrån utredningens resultat förutsatt att kulturnämnden inte beslutar om annan riktning för hur uppdraget ska hanteras. Nästa steg i hanteringen av kommunfullmäktiges uppdrag är att kulturförvaltningen återkommer till nämnden med förslag till uppdrag om lokalsök till stadsfastighetsförvaltningen. Det blir ett först steg i en planering för ett kulturhus och allaktivitetsarena i Biskopsgården.

I en eventuell etableringsfas behöver en rad frågeställningar undersökas och moment genomföras:

- Samråd med invånare och civilsamhälle
- Avgränsningar i vilka behov och vilken efterfrågan verksamheten kan möta.
- Utveckla metoder, arbetssätt och styrning för invånares/föreningars inflytande över innehåll och tillgång till lokaler.
- Undersöka möjligheter för medskapande/platsskapande vid nybyggnation.
- Konkretisera lokalbehov för och aktiviteter och programverksamhet.
- Undersöka möjligheter till samlokalisering av andra verksamheter och samarbeten med föreningar.
- Tillsammans med andra aktörer i stadsdelen undersöka möjligheter att tillmötesgå behov bland invånare och föreningsliv svåra för staden att möta – såsom tillgång till lokaler och möjligheter att hyra/låna lokal till fest.

Anna Rosengren

Förvaltningsdirektör

Sofia Lubian

Avdelningschef Kultur och samhällsutveckling

Behovsutredning av allaktivitetshus i Biskopsgården

Innehåll

1 Inledning	4
1.1 Uppdraget.....	4
1.1.1 Historik över kulturnämndens tidigare behandling av frågan om allaktivitetshus:.....	4
1.2 Allaktivitetshus/-arena	5
1.2.1 Definition av allaktivitetshus	5
1.2.2 Liknande verksamheter lokalt	6
1.2.3 Liknande projekt nationellt	7
1.3 Kulturhus	8
1.3.1 Definition av kulturhus.....	8
1.3.2 Göteborgs stads kulturhus	9
1.4 Begreppsdiskussion	11
2 Uppdragets utförande	11
2.1 Utgångspunkter	11
2.2 Tillvägagångssätt.....	12
3 Mötesplatser och verksamheter i Biskopsgården	14
3.1 Biskopsgården – belägenhet och karta.....	14
3.2 Mötesplatser och verksamheter i Biskopsgården.....	15
3.2.1 Länsmansgården	16
3.2.2 Norra Biskopsgården	17
3.2.3 Södra Biskopsgården.....	19
3.2.4 Svartedalen och Jättsten.....	20
4 Förutsättningar och behov	21
4.1 Förutsättningar	21
4.1.1 Socioekonomi och livsvillkor	21
4.1.2 Demokrati, delaktighet och tillit	24
4.1.3 Demografi	25
4.1.4 Trygghet - otrygghet.....	25
4.1.5 Fritid och föreningsliv	26
4.1.6 Stadsutveckling.....	27
4.2 Behov inom stadsdelen	28
4.2.1 Behov av mötesplatser och lokaler	28
4.2.2 Behov av aktiviteter och verksamhet.....	30
4.2.3 Behov bland målgrupper	31

4.2.4	Behov i relation till platser och former	32
4.2.5	Sammanfattning av intervjuer med fyra verksamma föreningar i Biskopsgården.....	34
5	Analys	38
5.1.1	Framträdande behov.....	38
5.1.2	Planerad verksamhet och utveckling av befintlig verksamhet utifrån lokala behov.....	39
5.1.3	Etablering av ny verksamhet i relation till lokala förutsättningar	41
5.1.4	Ny verksamheten i förhållande till Göteborgs Stads organisation	44
6	Avslutande kommentar.....	47

1 Inledning

1.1 Uppdraget

Kulturnämndens presidium har gett kulturförvaltningen i uppdrag att göra en fördjupad behovsutredning av ett allaktivitetshus i Biskopsgården. Uppdraget har utgångspunkt i den behovskartläggning av allaktivitetshus i Göteborg som kulturnämnden beslutade om i mars 2023 (KN 2023-03-27, § 77).

Utredningen syftar till att identifiera behov i Biskopsgården som faller inom den kommunala kompetensen att omhänderta. I uppdraget ingår att kartlägga befintlig och planerad verksamhet som potentiellt kan svara mot behov som ett allaktivitetshus eller kulturhus möter. Behov som inte tillmötesgår ska identifieras och utredningen ska resultera i svar på hur Göteborgs Stad på bästa sätt kan svara upp mot dessa genom utveckling av befintlig verksamhet eller etablering av ny. Visar utredningen att det finns behov av nya kommunala satsningar i området ska utredningen även närma sig svar på frågor om hemvist för eventuell ny verksamhet inom Göteborgs Stads organisation samt behov av nybyggnation i relation till befintligt lokalbestånd.

Uppdraget om en fördjupade behovsutredningen av allaktivitetshus i Biskopsgården är en del i beredningen av det uppdrag kulturnämnden fick av kommunfullmäktige i samband med budgetbeslutet 2023 (KF 2022-11-17, § 8): Kulturnämnden får i uppdrag att i samverkan med Higab påbörja planering för ett kulturhus och allaktivitetsarena i Biskopsgården. I ett första steg ska för- och nackdelar med en nybyggd byggnad kontra tillskapandet av verksamheterna i befintliga byggnader belysas. Planeringen ska göras i nära samverkan med boende och lokala föreningar.

1.1.1 Historik över kulturnämndens tidigare behandling av frågan om allaktivitetshus:

Kulturnämnden yttrade sig 2021 över en motion av Daniel Bernmar (V) om att bygga allaktivitetshus i staden (KN 2021-06-21 §150). I motionen lyftes särskilt Biskopsgården fram som ett område med brist på både samhällsservice och mötesplatser för lokal organisering och kulturutövande. I motionen beskrevs situationen kring Sjumilahallen i Biskopsgården som invigdes för drygt tio år sedan och som inte motsvarat de förväntningar på ett allaktivitetshus som invånare uttryckt behov av.

Efter en remissrunda där socialnämnden Hisingen, kulturnämnden och idrotts- och föreningsnämnden tillstyrkte motionen beslutade kommunfullmäktige att kartlägga behovet av allaktivitetshus i staden utan att peka ut särskilda områden eller fastställa ett visst antal allaktivitetshus som ska etableras. I motiveringen till det yrkande som bifölls i

kommunfullmäktige framgick även att förutsättningar och möjligheter för ett genomförande ska utredas. Ett primärt fokus skulle enligt yrkandet läggas på Göteborgs Stads befintliga lokalbestånd med ett bättre nyttjande av befintliga lokaler. Kommunfullmäktige beslutade i december 2021 att ge kulturnämnden i uppdrag att i samarbete med berörda nämnder kartlägga behovet av allaktivitetshus (KF 2021-12-09 § 27). Rapporten som uppdraget resulterade i består dels av en kartläggning av invånarnas behov av allaktivitetshus, dels en problematisering rörande förutsättningar och möjligheter till genomförande. I frågan om möjligheter till genomförande diskuteras bland annat lokalfrågan och driftsansvaret. Kulturnämnden rapporterade uppdraget i mars 2023 (KN 2023-03-27, § 77). Innan kulturnämnden hade rapporterat uppdraget till kommunfullmäktige fick kulturnämnden två nya uppdrag i uppdrag angående allaktivitetsarena och kulturhus i samband med budgetbeslutet 2023 (KF 2022-11-17, § 8):

- Kulturnämnden får i uppdrag att i samverkan med Higab påbörja planering för ett kulturhus och allaktivitetsarena i Biskopsgården. I ett första steg ska för- och nackdelar med en nybyggd byggnad kontra tillskapandet av verksamheterna i befintliga byggnader belysas. Planeringen ska göras i nära samverkan med boende och lokala föreningar.
- Kulturnämnden får i uppdrag att utreda hur ytterligare en kultur- eller allaktivitetsarena än den som planeras i Biskopsgården ska inrättas. Innehållet ska utformas tillsammans med invånare.

1.2 Allaktivitetshus/-arena

1.2.1 Definition av allaktivitetshus

Det finns ingen enhetlighet eller samsyn om den exakta definitionen av ett allaktivitetshus. Sett till de olika upplägg som finns går det att urskilja flera tolkningar av begreppet. Följande definition har utformats med utgångspunkt i kulturnämndens tidigare remissvar på motionen om att bygga allaktivitetshus i staden:

Ett allaktivitetshus är något annat än ett traditionellt kulturhus eller bibliotek där kommunen har ett betydligt större ansvar för och inflytande över öppettider, bemanning och innehåll. Målgruppens önskemål och behov är tongivande för vilka aktiviteter som bedrivs. Det som många gånger efterfrågas är en lokal, där det offentliga står för det juridiska ansvaret och hyreskontraktet utan övrig inblandning i verksamhetens innehåll. Kommunen ska snarare vara en möjliggörare som planerar för ett långsiktigt hållbart erbjudande med låga trösklar som svarar mot invånarnas behov av lokala mötesplatser oavsett ålder och inriktning. I ett allaktivitetshus är innehållet föränderligt och beslutas genom demokratiska processer där alla berörda har inflytande.

Hur stor plats ansvariga aktörer tar i ett allaktivitetshus kan variera och det finns inte heller någon fastställd norm för hur mycket inflytande invånarna ska ha och på vilket sätt delaktigheten ska ske. Ofta bedrivs verksamheterna i nära samverkan mellan olika aktörer, så som kommuner, föreningar och bostadsbolag. I vissa fall kan allaktivitetshuset vara en fysisk byggnad som bara nyttjas i just det syftet, i andra fall kan en samnyttjan av lokaler förekomma där allaktivitetshuset bedrivs i exempelvis idrottshallar eller skolor när ordinarie verksamhet är stängd. Ett allaktivitetshus kan alltså utgöra ett koncept inom en fysisk byggnad med detta ändamål eller fungera som ett behovsbaserat koncept utan bestämd fysisk plats.

1.2.2 Liknande verksamheter lokalt

Lokalt i Göteborg finns verksamheter som kan anses utgöra olika varianter av allaktivitetshus. Nedan redovisas ett urval för att visa på de olika upplägg de kan ha, såväl i fråga om inriktning och målgrupp som driftsform och lokaler.

Regnbågshuset

Regnbågshuset öppnade i november 2022 och är en mötesplats för och av HBTQI-personer. Nämnden för demokrati och medborgarservice står för huvudmannskapet och bistår med samordnande personal. Göteborgs Stad står även för lokal- och driftskostnader. Regnbågshuset beskrivs som en plats för möten, engagemang, umgänge, informationsspridning och kreativt skapande. Deltagande och nyttjande av byggnadens lokaler är gratis och aktiviteter anordnas av personer, grupper, föreningar och nätverk inom HBTQI-gemenskapen. Regnbågshusets utbud styrs därmed utifrån den egna målgruppens intressen, önskemål och behov. Verksamheten bedrivs i det så kallade Amerikahuset i Masthugget. I valet av lokal övervägdes både förslag från kommunfullmäktige och från målgruppen för Regnbågshuset. Demokrati och medborgarservice valde i slutändan att tillgodose målgruppens egna önskemål om central placering, något som förklaras och motiveras utifrån den hotbild som kan förekomma mot HBTQI-personer.

Skola som arena/Lights on

Skola som arena och Lights On drivs på ett antal skolor i Göteborg. Initiativen syftar till att hjälpa barn få en aktiv fritid och utjämna skillnader i barns uppväxtvillkor. Detta sker genom att öppna upp skolans lokaler för boende i området och erbjuda kostnadsfria aktiviteter innan och efter skoltid. Barnens behov är styrande för verksamheten. Skolan upplevs ha legitimitet i samhället och vårdnadshavare har ofta ett stort förtroende för verksamhet som bedrivs där. Därtill är lokalerna tillgänglighetsanpassade och innebär inga extra lokalkostnader. Finansieringen för Skola som arena delas antingen mellan grundskoleförvaltningen och socialförvaltningen eller mellan grundskoleförvaltningen, socialförvaltningen och Framtidskoncernen. I Centrum står socialförvaltningen för hela

finansieringen. Eftersom Skola som arena är ett områdesarbete där många olika aktörer mobiliserar i samverkan tillkommer andra resurser från civilsamhälle, näringsliv och andra offentliga aktörer. Det finns exempelvis inte några större summor till aktivitetsmedel, utan det är samarbetet och mobiliseringen som tillsammans möjliggör arbetet. Arbetssätten är desamma i både Skola som arena och Lights On. Samverkan sker här mellan olika offentliga verksamheter, näringsliv och idéburna organisationer. Varje Skola som arena har en koordinator eller lokal processledare som håller samman satsningen lokalt.

Aktivitetshuset i Hammarkullen

I Hammarkullen driver Bostadsbolaget och socialförvaltningen Nordost ett 500 kvadratmeter stort aktivitetshus. Aktivitetshuset etablerades till följd av en förstudie där ett stort lokalbehov inom Hammarkullens omfattande föreningsliv framgick. Lokaler hyrs här ut till ett förmånligt pris till föreningar och privatpersoner. Inom verksamheten finns ett husråd bestående av föreningar som samverkar kring vilka gemensamma aktiviteter som planeras.

Verksamhetens mål har varit dels att skapa förutsättningar för en mer meningsfull fritid för invånare, dels att etablera en naturlig mötesplats i Hammarkullen. Aktivitetshuset bemannas av samordnare från socialförvaltningen Hisingen. Bostadsbolaget finansierar en tjänst i aktivitetshuset och socialförvaltningen ansvarar för driften.¹

1.2.3 Liknande projekt nationellt

Malmö stads allaktivitetshus

I Malmö stad driver kulturförvaltningen allaktivitetshus i skollokaler, där gratis aktiviteter erbjuds för såväl barn och unga som vuxna. Allaktivitetshusen håller öppet efter skoltid på eftermiddagar, kvällar och helger. På vardagsmorgnar erbjuds elever gratis frukost. Aktiviteterna som arrangeras är framtagna med hänsyn till önskemål från boende i närområdet och i samråd med skolans fritidsverksamhet och befintligt föreningsliv. Fokus har varit att ta fram aktiviteter för en bred målgrupp samt att uppmana besökarna till att testa nya aktiviteter.

Syftet med allaktivitetshusen i Malmö är att motverka kriminalitet, förbättra skolresultat för barn och unga samt erbjuda ett gott utbud av fritidsaktiviteter. Malmö stad har därför valt att fokusera på socioekonomiskt utsatta områden, där det finns en hög grad av arbetslöshet, hög kriminalitet och lågt valdeltagande. Allaktivitetshusen riktar sig till samtliga boenden i närområdet och det stora utbudet av aktiviteter syftar till att locka en bred målgrupp.

¹ Kulturförvaltningen 2023 - Behovskartläggning av allaktivitetshus i Göteborg

Enligt Sveriges Kommuner och Regioner (2022) har allaktivitetshusen i Malmö bidragit till ett ökat deltagande bland kvinnor och flickor samt frivilliggrupper av vuxna. För elever har skolnärvaron ökat och skolresultaten förbättrats, vilket bedöms kunna härledas till att skolvärlden upplevs som mer positiv till följd av allaktivitetshusen.

Tegelbruket i Örebro

Tegelbruket är ett 8 000 kvadratmeter stort aktivitetshus i Örebro för ungdomar. Verksamheten startades av den ideella föreningen KFUM Örebro och studieförbundet Sensus, i samarbete med Örebro kommun och Örebrobostäder. Idag är Tegelbruket en egen ideell förening som drivs av KFUM och Sensus. Verksamheten finansieras av huvudmännen, externa partners, offentliga medel från bland annat Örebro kommun samt från aktörer i Tegelbruket som säljer tjänster kopplat till verksamheten.

Samordnare på Tegelbruket arbetar med att fånga upp ungdomars önskemål och behov, vilket är del av underlaget i utformandet av ny programverksamhet. I lokalen ryms KFUM och Sensus själva samt andra verksamheter och aktörer som bedöms dela föreningarnas värdegrund. Många av aktiviteterna kräver ett så kallat Tegelbruket-kort som ungdomar i åldrarna 16–25 kan köpa. De får då möjligheten att både hyra lokaler och delta i arrangerade aktiviteter på Tegelbruket.

Cyklopen i Högdalen

Cyklopen är ett självförvaltad och brukardrivet kulturhus i Stockholm med fokus på bland annat folkbildning, musik, scen-, litterär- och ljudkonst, hantverk, odling och gemenskap. Medlemmarna fattade tidigt ett beslut om att inte ta emot några löpande bidrag från stat, kommun eller privat sektor. Bedömningen är att huset därmed har större möjligheter att inrymma experimenterade kulturyttringar och solidariska praktiker. Verksamheten finansieras i stället av frivilliga donationer och stödmedlemmar. Huset drivs genom stormöten var tredje vecka som vem som helt får delta i. Medlemskap erhålls genom att delta i stormötena i ett par månader. Parallellt finns mindre grupper för till exempel bibliotek, odling och konserter som går att delta i utan medlemskap. Verksamheten befinner sig i en fristående byggnad som byggts genom frivilliga initiativ under en treårig workshop.²

1.3 Kulturhus

1.3.1 Definition av kulturhus

Delvis likt allaktivitetshus saknas en gemensam definition av kulturhus. Dock är begreppet mer etablerat och det finns flera exempel lokalt och

² Kulturförvaltningen 2023 - Behovskartläggning av allaktivitetshus i Göteborg.

otaliga exempel nationellt och internationellt. Inte sällan har de verksamheter som benämns som kulturhus en kommunal huvudman. Dock förekommer variationer i ägandeskap och driftsform varierar. Dagens kulturhus i Sverige har rötterna i den kultursyn som växte fram under 70-talet. En välkänd representant för denna syn är Stockholms kulturhus vid Sergels torg, invigt 1974. Idén var att kulturen skulle engagera en ny publik än den typiske besökaren av dåtidens kulturinstitutioner. Idén var att konsten skulle tjäna som ett "demokratiskt verktyg", där omsorgen om barnen och ungdomens kulturbehov var central. Även om de begrepp som används idag är delvis annorlunda så finns likartade målsättningar i samtidens ambitioner för kulturhus som mötesplatser mellan grupper.³

1.3.2 Göteborgs stads kulturhus

Kommunstyrelsen beslutade 2011 att tillsätta en kulturhusutredning. I maj 2013 beslutade kommunstyrelsen utifrån utredningen att fastställa struktur och modell för finansiering av kulturhus/-institutioner (KS 2013-05-22 § 408). Strukturen bestod i tre nivåer av kulturinstitutioner: Nivå ett avsåg lokala kulturmötesplatser för vilka en stadsdelsnämnd utifrån sitt befolkningsansvar skulle vara huvudman, exempelvis ett bibliotek, träffpunkter, fritidsgårdar. Denna verksamhet skulle finansieras via respektive stadsdelsnämnds befolkningsram. I nivå tre ingick kulturinstitutioner med övergripande ansvar för hela staden och ibland även en upptagningsyta större än så. Facknämnd, exempelvis kulturnämnden med sitt dåvarande uppdrag, eller bolag skulle vara huvudman för dessa institutioner och skulle finansieras via facknämnds kommunbidrag respektive resurser till aktuellt bolag.

I nivå två klassificerades Göteborgs Stads kulturhus. De benämndes som regionala kulturhus i betydelsen att ha ett större upptagningsområde än den lokala stadsdelsnämndens geografiska indelning. Utifrån ett hela-staden-perspektiv skulle kulturhusen ha en lämplig geografisk spridning med ambition att sammantaget täcka hela Göteborg. Kulturhusens uppdrag var (och är) att de regionala behoven och förutsättningarna ska prägla innehållet i verksamheten. Som regionala kulturhus fastställdes Blå Stället, det då planerade kulturhuset i Bergsjön, Kulturhuset Kåken, Frölunda Kulturhus och det planerade kulturhuset på Backaplan. Av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande framgår att dessa fem kulturhus ska utgöra regionala kulturhus under de närmaste 5-10 åren, såvida inte beslut fattas om förändringar. Kulturhusen skulle finansieras via resursnämndsram till den stadsdelsnämnd som är huvudman och skulle således vara ett resursnämndsuppdrag för aktuell stadsdelsnämnd. Numera är kulturnämnden ansvarig för huvudparten av de kulturverksamheter inom de tre kategorierna (däribland kulturhusen) sedan Göteborgs Stads förändrade nämndorganisation och stadsdelsnämndernas upphörande årsskiftet 2020/2021.

³ SOU 2009:16 Betänkande av kulturhusutredningen.

Sedan kommunstyrelsen fattade beslut om de fem kulturhusen har ett av dessa tillskapats utöver de då tre redan befintliga - Kulturhuset Bergsjön invigdes 17 augusti 2022. Kulturhus Backaplan är ännu inte byggt men kulturnämnden fastställde i augusti 2020 att uppdraget till Higab gällande förstudie som stadsdelsnämnden gett dåvarande lokalsekretariatet, numera stadsledningskontoret, kvarstår (KN 2020-08-24 § 159). Prognos för byggstart är 2034 men prognosen innehåller flera osäkerhetsfaktorer.

Utifrån kulturhusutredningen beslutade kulturnämnden 2015 om kulturhusens uppdrag (kulturnämnden 2015-06-17 § 111):

Kulturhusen ska vara tillgängliga och verksamheten utformad utifrån ett invånarperspektiv. Alla i Göteborg ska fritt kunna välja ur ett allsidigt kulturutbud, erbjudas delaktighet och möjlighet till eget skapande. Genom att ta tillvara det lokala engagemanget förankras kulturhusen i lokalsamhället med dess behov och förutsättningar.

Människors delaktighet i formandet av stadens kulturverksamhet är av största vikt, för att stärka såväl individens som Göteborgs identitet. Särskilt viktigt är det att barn och unga ska ha inflytande och delaktighet. Olika forum och nätverk där invånarna påverkar kulturens innehåll, utbud och utformning, ska understödjas och uppmuntras.

Kulturhusen ska också skapa förutsättningar för människor att möta ett smalt, utmanande och nyskapande kulturutbud. Kulturhusen ska tillgodose kulturens och konstens grundläggande behov av en infrastruktur i form av offentliga arenor, scener och lokaler. Kulturhusen ska skapa förutsättningar för konsten. Med konst avses i stadens Kulturprogram gestaltande av upplevelse, erfarenheter, idéer och kunskap i konstnärlig form inom litteratur, bildkonst, samtidskonst, musik, scenkonst, film, design liksom hybridformer och gränsöverskridande verk.

Kulturhusen ska:

Förstärka arbetet för demokrati, mänskliga rättigheter och kulturella identiteter

Stimulera människors lust och motivation att ta del av kultur och konst

Skapa goda förutsättningar för konsten

Bidra till att skapa en attraktiv livsmiljö i staden

Främja delaktighetskultur och stimulera till eget skapande

Bidra till ekonomisk, social, ekologisk och kulturell hållbarhet

1.4 Begreppsdiskussion

Ovan redogörelse av begreppen allaktivitetshus och kulturhus samt exempel på verksamheter som tilldelas dessa benämningar öppnar upp för en rad olika alternativ. Huvudman, driftsform och syfte kan variera och ibland överlappa mellan det som kallas kulturhus och det som kallas allaktivitetshus. Verksamheten kan i högre utsträckning vara ett arbetssätt eller koncept snarare än en enskild byggnad medan i många fall sätts huset och lokalerna i första rummet och utgör det främsta behovet bland invånare/föreningsliv. I de fall det offentliga är huvudman skiljer det sig åt vilken roll det offentliga tar. Det kan exempelvis vara att hyra ut lokaler till föreningsliv, facilitera initiativ eller att ta en ledande roll i att skapa aktiviteter och programverksamhet. Det finns variationer och likheter rörande invånares och civilsamhällets inflytande och delaktighet i verksamheten där detta i huvudsak är en central idé och ambition för allaktivitetshus men som också påträffas i uppdragsbeskrivning för Göteborgs Stads kulturhus. I närtid har kulturnämnden också beslutat om att öka ambitionen för det deltagardrivna inom kulturhusens verksamhet (KN 2024-08-26 § 153). Centralt i syftet med kulturhusen är att vara en mötesplats och rum för kultur och konst. Kulturhusens verksamheter har dock en stor bredd där en del av innehållet utmanar kategorin kultur. Det kan handla om mer fritidsbetonad verksamhet, samarbeten med andra funktioner inom staden som har andra huvudsakliga syften med sin verksamhet (folkhälsa, demokratifrämjande m.m.) vilket ändå faller inom kulturhusens breda uppdrag. Ett allaktivitetshus är till trots mindre selektiv i vad verksamhetens innehåll ska bestå av men kan i sin tur vara avgränsat på andra vis exempelvis genom specifika målgrupper och styra mot specifika mål/effekter.

2 Uppdragets utförande

2.1 Utgångspunkter

I och med att uppdraget från kommunfullmäktige särskilt pekar ut Biskopsgården som plats för allaktivitetsarena och kulturhus så har platsen redan prioriterats och det är behoven inom stadsdelen som är utgångspunkten. De lokala behoven får således ge svar på vilken typ av verksamhet som kan tillskapas. Resultatet av behovsutredningen kommer vidare påverka utfallet av lämplig organisering inom Göteborgs Stad för eventuellt ny verksamhet.

I fråga om geografiskt område har utredningen fokuserats till Västra Biskopsgården. I utredningen har en uttalad avgränsning inte gjorts i fråga om Västra och Östra Biskopsgården men i intervjuer och samtal med stadens övriga förvaltningar och även civilsamhälle är Västra

Biskopsgården i hög grad närvarande medan Östra Biskopsgården inte är det.

Utredningen har en bred ansats i att undersöka behov bland invånare av samhällelig service och verksamhet men fokus ligger på fritid, kultur, mötesplatser och angränsande områden. I kartläggningen av befintlig och planerad verksamhet inkluderas både det som är offentligt (även innefattande kommunala bolag) och ideellt samt trossamfund. Kartläggningen har inte som ambition att vara komplett men att kunna ge en överblick över vad som redan finns, vad som eventuellt kan utvecklas eller saknas. Kartläggningen kan även visa på förutsättningar för att etablera ny verksamhet i området.

2.2 Tillvägagångssätt

Utredningen bygger till stor del på intervjuer med ett flertal av Göteborgs Stads förvaltningar samt två av stadens bolag inom allmännyttan. Berörda förvaltningar och bolag har identifierats och kontaktpersoner har utsetts inom respektive förvaltning via direktörsled.

Berörda förvaltningar har bedömts kunna ge värdefull kunskap till utredningen inom olika områden. Socialförvaltningen Hisingen är en viktig part beaktat lokalkännedom och uppdrag. Likaså idrotts- och föreningsförvaltningen och förvaltningen för demokrati- och medborgarservice. Grundskoleförvaltningen har genom sin verksamhet Skola som arena erfarenheter av likdanande verksamhet som utredningen avser⁴. Andra förvaltningar har intervjuats mer utifrån ett målgruppsperspektiv: förvaltningen för funktionsstöd, äldre- samt vård- och omsorgsförvaltningen och utbildningsförvaltningen. Samtal har även förts med stadsbyggnadsförvaltningen rörande behov och förutsättningar kopplat till stadsutvecklingen i området. Intervjuer har genomförts med Bostads AB Poseidon (Poseidon) och Göteborgs Stads bostads AB (Bostadsbolaget) vilka är de största kommunala hyresvärdarna i Biskopsgården. En viktig part i utredningen har även varit den egna förvaltningen och intervjuer och samtal med olika delar av kulturförvaltningens organisation har genomförts, exempelvis biblioteksverksamheten i Biskopsgården, kulturhusverksamheten, Designklubben Biskopsgården som drivs av Röhsska museet, enheten för kulturstöd och kulturstrategiska enheten.

De huvudsakliga frågeställningarna i intervjuerna är:

Kartläggning

- » Vilka verksamheter har ni i Biskopsgården och vilka målgrupper riktar sig respektive verksamhet till?
- » Vilka verksamheter planeras i Biskopsgården?

⁴ Majoriteten av personalen inom verksamheten tillhör dock socialförvaltningarna

- » Förutsättningar
- » Vilka särskilda förutsättningar har Biskopsgården som behöver beaktas i etablerandet av en mötesplats?

Behov/efterfrågan

- » Vad finns det för behov/efterfrågan bland invånare av mötesplatser/service i de olika delarna av Biskopsgården?
- » Finns det behov som inte tillgodoses?
- » Finns det skillnader i upplevda behov inom stadsdelen?
- » Vilka målgrupper har behov av/efterfrågar vad?

Möjlig utveckling

- » Finns det potential att utveckla befintliga verksamheter så att de möter ej tillgodosedda behov i större utsträckning?
- » Om en eller flera nya verksamheter ska etableras, vilken typ av verksamhet och/eller koncept skulle bäst tillgodose behoven?
- » Finns det befintliga lokaler som eventuellt tillkommande verksamheter skulle kunna bedrivas i?

I huvudsak har samma frågor ställts i intervjuer med förvaltningar och bolag. I bearbetningen av intervjuerna finns en medvetenhet om att respektive förvaltning svarar på frågorna utifrån sitt uppdrag. Likaså finns en medvetenhet om att det finns svårigheter i att svara på frågor om behov och dess omfattningen när det i hög grad är en bedömningsfråga och att bedömningarna således kan innehålla vissa glidningar.

Utöver samtal och intervjuer har information om förutsättningar, behov och verksamhet i Biskopsgården gått att finna i redan befintlig dokumentation. Exempel på detta är *Lokalt utvecklingsprogram för Hisingen* (socialförvaltningen 2023), *Program för Biskopsgården* (stadsbyggnadsnämnden 2023), *Kulturvärdesinventering och kulturkonsekvensanalys Biskopsgården* (kulturförvaltningen 2019). Även dokumentation bland civilsamhället har använts, exempelvis *Hur förbättrar vi levnadsvillkoren i Biskopsgården?* (Biblioteksvännerna 2021), *Kulturhus eller Aktivitetshus i Biskopsgården 2030? – resultat från kulturhusenkäten* (Lokalt nätverk med bl.a. Biblioteksvännerna i Biskopsgården och Hyresgästföreningen 2024).

Ett mer tillförlitligt resultat av behov i Biskopsgården hade kunnat nå genom att undersöka behov och efterfrågan direkt hos invånarna. Det främsta skälet till att så inte gjorts är att frågan är i ett kunskapsinsamlande skede och inte i en etableringsfas av allaktivitetshus, kulturhus eller liknande. Historiken kring Sjumilahallen som var ämnad att bli en lågtröskelverksamhet för kultur och idrott vilket inte införlivades har haft

en tillitsskadande effekt.⁵ Därmed är bedömningen att det vore olyckligt att skapa förväntningar i frågans nuvarande skede. En mindre dialog med civilsamhället har dock genomförts genom samtal med fyra föreningar aktiva i Biskopsgården: Biblioteksvännerna i Biskopsgården, Göteborgs stadsmission, Neutrala Ungdomsföreningen och Meeting Plays.

De konsulterande samtalen med civilsamhället har kretsat kring följande frågeställningar:

- » Om verksamhetens syfte och vad den fyller för behov?
- » Om behov bland de människor föreningen träffar?
- » Praktiska förutsättningar för att bedriva verksamheten?

3 Mötesplatser och verksamheter i Biskopsgården

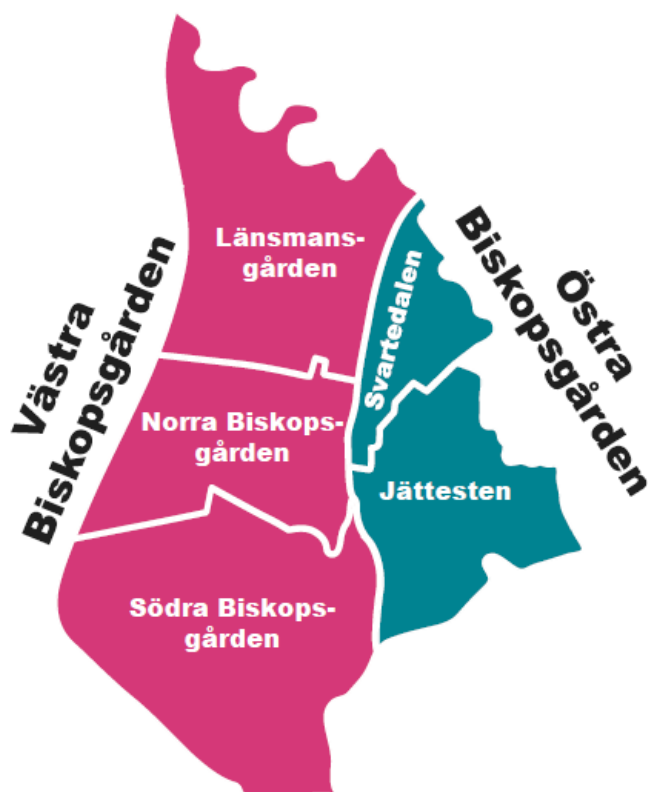
3.1 Biskopsgården – belägenhet och karta

Biskopsgården beläget på Hisingen ligger ca 4,5 km fågelvägen från centrala Göteborg. Det tar 15 minuter med spårvagn från Brunnsparken till Vårväderstorget. Biskopsgården avgränsas i väster av Svarte Mosse, ett stort grönområde som planeras att bli en ny stadspark. I söder möter Biskopsgården industriområden som skiljer området från älven. Biskopsgårdens naturliga koppling mot omkringliggande bebyggelse är österut mot Lundby och centrala Göteborg.⁶

Biskopsgården består av två mellanområden, Västra och Östra Biskopsgården. Västra Biskopsgården innefattar tre primärområden: Södra och Norra Biskopsgården och Länsmansgården. I Södra Biskopsgården ligger Vårväderstorget, i Norra Biskopsgården ligger Friskväderstorget och i Länsmansgården ligger Länsmanstorget. Östra Biskopsgården innefattar primärområdena Jättesten och Svartedalen.

⁵ Stadsdelsförvaltningen Västra Hisingen 2018 – Västra Hisingen, en mångfacetterad stadsdel.

⁶ Program för Biskopsgården 2023.

3.2 Mötesplatser och verksamheter i Biskopsgården

Som kartan visar är Biskopsgården en avlång stadsdel och här finns flera lokala torg. Aktiviteter och mötesplatser runtom i stadsdelen möjliggörs av Göteborgs Stads nämnder, allmännyttan samt andra bostadsbolag, föreningsliv och ideella krafter. Ett förekommande inslag är samverkan vilket sker mellan olika verksamheter och mötesplatser, både bland det ideellt och offentligt drivna. Under nedan rubriker redogörs för ett antal verksamheter inom service, fritid, mötesplatser och samhällsrådgivande verksamheter och som har en geografisk förankring i respektive primärområde. Därutöver finns flera föreningar och verksamheter som verkar runt om i stadsdelen både i inomhus och utomhus.

Allmännyttan genom Poseidon och Bostadsbolaget är möjliggörare genom att stå för lokaler till hyresgäster och föreningar som vill ordna aktiviteter. Denna typ av lokaler finns spridda i Biskopsgården och här ordnas aktiviteter såsom läxhjälp, hantverksarbete och odling. Hyresgästföreningen är också en central part i detta sammanhang som har egna lokaler i stadsdelen delvis med sociala aktiviteter för medlemmar/hyresgäster. Det finns även exempel på där bostadsrättsföreningar driver mötesplats/aktiviteter för de egna medlemmarna.

Även bland idrottsföreningar finns aktörer som tar ett socialt ansvar och har ambitioner att även utgöra mötesplats i egna lokaler. Exempelvis vill Hisingens Boxningsklubb i lokaler i södra Biskopsgården skapa en inkluderande mötesplats för ungdomar där de kan både träna, utvecklas och finna ro att studera, men även umgås i café-ytan. Brämaregårdens FC är ett annat exempel. Föreningen bildades 2012 med syfte att erbjuda en aktiv fritid för sina medlemmar och ett socialt samhällsengagemang. Verksamheten består av barn- och ungdomsfotboll för flickor och pojkar, seniorfotboll för herrar, läxhjälp, ungdomsturneringar och lovverksamhet för unga. Föreningens verksamhet utgår från sin föreningslokal vid Blidvädersplan. Wartagården finns vid Sälöfjordsvallen och drivs av tre föreningar; IF Warta, HP Warta och BTK Warta. Föreningarna bedriver idrottsverksamhet, pensionärsverksamhet men hyr även ut lokaler i sin anläggning för enstaka eller upprepade tillfällen.^{7 8 9}

I Biskopsgården finns också ett par aktivitetsytor utomhus som idrotts- och föreningsförvaltningen driver, vilka är delvis bemannade.

3.2.1 Länsmansgården

I Länsmansgården ligger Länsmanstorget som är ett mindre torg med viss vardaglig service, såsom mataffär, restaurang, frisör och gym. I Länsmansgården finns två grundskolor: Nya Skolan med förskoleklass upp till årskurs nio och Landmäreskolan med förskoleklass till och med årskurs tre.¹⁰

3.2.1.1 Kommunala verksamheter

Precis vid Länsmanstorget, i primärområdet Norra Biskopsgården, ligger **Vårvinden**, en mötesplats och fritidsgård som riktar sig till barn och unga i årskurs sex till nio.

På **Landmäreskolan** i Länsmansgården bedrivs **Skola som arena**. Aktiviteterna på skolorna varierar mycket under året. Det kan handla om idrott, kultur, dialogkvällar för föräldrar, kulturcafé med mera. Tillsammans med en rad olika aktörer såsom civilsamhälle, bostadsbolag, näringsliv, och socialtjänst öppnas skolans lokaler till ett slags ”allaktivitetshus” för barn och vuxna i området. Målgruppen är framför allt barn och unga men ambitionen är att verksamheten ska fungera som en mötesplats för alla som bor eller verkar i området att komma och delta i eller leda olika kostnadsfria aktiviteter.¹¹

En ny grundskola planeras i Länsmansgården. Möjlig placering i planprogrammet för Biskopsgården är väster om termometergatan mot

⁷ Biblioteksvännerna i Biskopsgården - [Föreningar i Biskopsgården – Kultur, barn, sport, ungdom m.fl.](#)

⁸ [Efter vädjan om att få flytta - här etablerar sig Hisingens Boxningsklubb i nyrenoverade lokaler -](#)

⁹ [Wartagården](#)

¹⁰ Lokalt utvecklingsprogram Hisingen 2023.

¹¹ [Skola som arena - Göteborgs Stad](#)

Svarte mosse. **Skola som arena** ska bedrivas på skolan vilket finns med i byggnadsplaneringen. I området planeras även en ny arena/idrottshall till både den nya skolan och föreningslivet. I anslutning finns Länsmansgårdens motionscenter/idrottsplats med utegym, aktivitetsyta och naturstigar. Här planeras även en av flera entréer till **Svarte mosse** som ska bli **stadspark**.¹²

Länsmansgårdens kyrka är förvärvad av GöteborgsLokaler. Poseidon och Bostadsbolaget kommer vara förstahandshyresgäster och ansvara för verksamheten. Planerna för lokalen är att här ska bedrivas en öppen verksamhet i form av en **mötesplats/allaktivitetshus**. Här finns intressenter från civilsamhället som kan stå för närvaro/bemannning av lokalerna. Lokalen är på drygt 500 kvadratmeter med rum i varierande storlekar samt tillgång till kök och toaletter.¹³

3.2.1.2 Civilsamhällets verksamheter

Vid Länsmansgårdens motionscentrum finns idrottsföreningar, vissa har egna klubbstugor som är öppna för mer socialt inriktat samvaro.

3.2.2 Norra Biskopsgården

I Norra Biskopsgården ligger Friskväderstorget. Det beskrivs i Lokalt utvecklingsprogram för Hisingen 2023 inneha relativt god lokal och social service med mataffär, restaurang och övrig handel, som även kompletteras av viss handel vid Väderbodarna på östra sidan av Sommarvädersgatan. Vid torget finns en vårdcentral och barnvårdscentral. I området finns också fyra förskolor och Sjumilaskolan med förskoleklass upp till årskurs nio.

3.2.2.1 Kommunala verksamheter

Närmare Friskväderstorget i anslutning till Sjumilaskolan finns idrottshallen **Sjumilahallen** som drivs av idrotts- och föreningsförvaltningen. Målgruppen är föreningsaktiva där föreningar bokar in sig för egna verksamheter. Till viss del finns även öppen verksamhet för alla som idrotts- och föreningsförvaltningen driver i egen regi eller tillsammans med föreningar. På plats ett par dagar i veckan finns även personal som utgör föreningstekniskt kunskapsstöd exempelvis rörande bidrag, villkor och administration.¹⁴

I anslutning till Friskväderstorget driver Bostadsbolaget **mötesplatsen Orkanen**, en mindre lokal med ett varierande utbud av aktiviteter. Här får Bostadsbolagets hyresgäster starta aktiviteter där alla boende i området kan delta. Bostadsbolaget använder lokalen själva men den hyrs även ut till föreningslivet. Lokalen är inte bemannad utan verksamheten bedrivs av de

¹² [Bostäder, skola och kollektivtrafikstråk vid Svarte Mosse, detaljplan etapp 1 - Göteborgs Stad](#) samtal med grundskoleförvaltningen samt idrotts- och föreningsförvaltningen.

¹³ Information från Bostadsbolaget och Poseidon.

¹⁴ Information från idrotts- och föreningsförvaltningen

aktörer som hyr lokalen. Både ideella och staden-aktörer bedriver verksamhet i lokalerna. Ett exempel är **designklubben Biskopsgården** som drivs av Röhsska museet utgår för närvarande från Orkanen. Verksamhet har funnits sedan cirka 2019 och har sedan start bedrivits på olika platser i Biskopsgården; utomhusmiljöer, skolor m.fl. Utgångspunkt är designpedagogik som tillämpats bland annat i utveckling av platser i Biskopsgården, exempelvis Drakparken i Länsmansgården. Målgruppen är barn och unga samtidigt som verksamheten har ett upplägg med designambassadörer och handledare som är ungdomar i gymnasieålder. Ytterligare verksamhet i lokalen Orkanen är Café Sol – mötesplats förflickor och kvinnor, matträffar och loppis, Stadsmissionens pappaforum.

¹⁵ ¹⁶

Förberedande arbete pågår för att etablera ett fullskaligt **bibliotek** vid Friskväderstorget (KN 2025-02-24 §49). Ett mindre pop-up-biblioteket vid Friskväderstorget finns i nuläget och kommer finnas kvar fram till att ett fullskaligt bibliotek är etablerat. Pop-up-biblioteket vid Friskväderstorget har målgrupp barn upp till 12 år, med fokus på mellanstadiebarn. Här finns verksamhet tre dagar i veckan kl. 13-17¹⁷.

År 2023 lanserades satsningen **Framtidshubben** där Framtidenkoncernen i samarbete med Göteborgs Stadsmission, Göteborgs Stad och Business Region Göteborg etablerade så kallade Framtidshubbar i Göteborgs utsatta områden. Vid Friskväderstorget ligger Framtidshubben i Biskopsgården. Verksamheten riktar in sig på fyra områden - arbete/studier, personlig utveckling, privatekonomi och entreprenörskap. Satsning som ska bidra till att minska ojämlikhet, främja människors möjlighet till utveckling och ge rätt stöd på vägen till egen försörjning. Målgruppen är 13-25 år och vuxna.

¹⁸

3.2.2.2 Civilsamhällets verksamheter

Neutrala Ungdomsföreningen är en ideell förening som bedriver en rad olika aktiviteter. När föreningen bildades 1997 var det en förening där unga spelade fotboll. Sedan dess har föreningen anpassat sin verksamhet efter de behov som de ser i Biskopsgården. Idag driver de bland annat läxhjälp, föräldragrupp, aktiviteter enbart för flickor, språkcafé, ungdomsläger och fotbolls- och basketskola. Tidigare har Neutrala Ungdomsföreningen även bedrivit arbete för personer som önskar lämna kriminaliteten med stöd av medel från Allmänna arvsfonden. Föreningen har öppen verksamhet i egna lokaler vid Flygvädersgatan med generösa öppettider. I lokalerna finns lokal med kök att hyra för fest.¹⁹

Göteborgs stadsmission bedriver verksamheten Mötesplats Hisingen och utgår från egna lokaler vid Godvädersgatan men har även verksamhet på

¹⁵ [Orkanen | Bostadsbolaget](#)

¹⁶ Information från Röhsska museet

¹⁷ [Friskväderstorgets bibliotek - Göteborgs Stad](#)

¹⁸ [Framtidshubben | Business Region Göteborg](#)

¹⁹ Information från Neutrala Ungdomsföreningen

skolor och som tidigare nämnts Orkanen. Verksamheten består framför allt i stöd och aktiviteter för barn och familjer och arbetar för människor i social eller ekonomisk utsatthet. Exempel är studiestöd i skolans lokaler, lovaktiviteter för familjer, språkforum för föräldrar. Stadsmissionen söker för närvarande efter nya lokaler då verksamhetens mötesplats är i behov av större utrymme.²⁰

3.2.3 Södra Biskopsgården

Vid Vårväderstorget finns utöver en god social service även livsmedelsbutiker, några restauranger och flera närbutiker. Den sociala servicen utgörs av apotek, folktandvård, vårdcentral, skola, träffpunkt för äldre, öppen förskola, bibliotek och medborgarkontor. I området finns Ryaskolan med förskoleklass upp till årskurs sex och sex förskolor.²¹ Enligt Lokalt utvecklingsprogram Hisingen 2023 besöker förutom stadsdelens egna invånare även människor från Lundby och andra delar av Hisingen torget.

3.2.3.1 Kommunala verksamheter

Vid Vårväderstorget finns **Biskopsgårdens bibliotek** i en lokal på andra våningen. Det är ett relativt stort bibliotek på cirka 1000 kvadratmeter som riktar sig till alla målgrupper. Förutom utlån av böcker och andra medier har biblioteket programverksamhet exempelvis författarsamtal och barnteater. Biblioteket samarbetar med föreningar och andra kommunala verksamheter och bedriver genom det läxhjälp och språkcafé, förälderbarn-aktiviteter såsom babydisco.²²

Intill Vårväderstorget ligger **medborgarkontoret Biskopsgården**. Medborgarkontoren har ett tredelat uppdrag: samhällsvägledning, mötesplats samt rådgivning och expertstöd. Medborgarkontoren ska ge service och samhällsinformation, främst om Göteborgs Stads verksamheter, genom det personliga mötet. Invånare ska kunna vända sig till medborgarkontoren för att få svar på sina frågor och få kontakt med kommunen. Som mötesplats ska medborgarkontoret skapa aktiviteter kopplat till demokratisk delaktighet och inflytande. I mötesplatsuppdraget ingår också att delta i andra lokala sammanhang och bidra med sin lokalkännedom till Göteborgs Stads demokratiarbete. Medborgarkontoren erbjuder rådgivning och expertstöd utifrån lokala behov i samarbete med Göteborgs Stads verksamheter, andra myndigheter, civilsamhälle och lokala aktörer. Målgruppen är framför allt resurssvaga biskopsgårdsbor.²³

Öppna förskolan Utsikten ligger även den bredvid Vårväderstorget. I centrum för verksamheten är barnens lärande och utveckling men det är

²⁰ Information från Göteborgs stadsmission.

²¹ Lokalt utvecklingsprogram Hisingen 2023

²² [Biskopsgårdens bibliotek - Göteborgs Stad](#)

²³ [Medborgarkontoret Biskopsgården - Göteborgs Stad](#)

också en plats för att knyta nya kontakter, diskutera och få stöd i föräldrarollen.²⁴

I södra Biskopsgården finns **Monsunens Träffpunkt** – en mötesplats för seniorer och daglediga som drivs av äldre- samt vård- och omsorgsförvaltningen. Här finns lunchrestaurang och men även ett programutbud med föreläsningar, musik, hantverk med mera.²⁵

På **Ryaskolan** i södra Biskopsgården finns **Skola som arena**. Flera aktörer verkar tillsammans för att öppna upp skolans lokaler till en mötesplats. Hit kan boenden i området och föreningsaktiva, komma och delta i eller leda olika kostnadsfria aktiviteter utanför lektionstid. Exempel på aktiviteter är studiestöd, olika rörelseaktiviteter med barn och deras familjer och kulturklubben där barn och unga får möjlighet att utveckla sociala förmågor i en kreativ miljö.²⁶

3.2.3.2 Civilsamhällets verksamheter

Meeting Plays driver ett center för community -konst och -teater, med bas i egna lokaler på vid Vårväderstorget. Här finns en teaterscen och ateljé, kök och dansgolv. Verksamheten har blivit en mötesplats med kultur i fokus och bedrivs i nära samverkan med invånarna. En mängd diversifierade aktiviteter och evenemang finns att delta i under hela året. Verksamheten riktar sig till alla invånare i Biskopsgården.²⁷

3.2.3.3 Trossamfund

Biskopsgårdens kyrka drivs av Lundby församling. Här finns aktiviteter så som språkcafé, kör, matlagningsträffar, mötesplats för samtal och fika. Aktiviteter finns även för barn och föräldralediga och barn i mellanstadieålder.²⁸

3.2.4 Svartedalen och Jättesten

Svartedalen och Jättesten utgör Östra Biskopsgården. I Lokalt utvecklingsprogram för Hisingen 2023 beskrivs området ha en relativt väl utbyggd kommunal service, med bland annat den nybyggda Svartedalsskolan för årskurs fyra till nio och Jättestensskolan för förskoleklass till årskurs nio och förskolor. Däremot beskrivs Svartedalen sakna lokal service så som livsmedelsbutik. I Jättesten finns Jättestenstorget som erbjuder enklare lokal service.

²⁴ [Öppna förskolan Utsikten Höstvädersgatan 1 - Göteborgs Stad](#)

²⁵ [Mötesplats Blidvädersgatan 16 \(Monsunen\) - Hitta mötesplatser för seniorer - Göteborgs Stad](#)

²⁶ [Skola som arena - Göteborgs Stad](#)

²⁷ Information från Meeting Plays.

²⁸ [Biskopsgårdens kyrka - Lundby församling](#)

3.2.4.1 Kommunala verksamheter

Svartedalsskolan ligger i norra Svartedalen, öster om Länsmansgården och här finns **Skola som arena**. Aktiviteterna kan vara orienterade kring idrott, kultur, dialogkvällar för föräldrar, kulturcafé med mera. Målgruppen är framför allt barn och unga men ska fungera som en mötesplats för alla som bor eller verkar i området för att delta i eller leda olika kostnadsfria aktiviteter.²⁹ **Öppna förskolan Välkomsten** ligger vid Vintervädersgatan, öster om Norra Biskopsgården. Öppna förskolan är en mötesplats för föräldrar och barn, från nyfödd upp till det att barnet börjar i skolan. Här arbetar utbildade pedagoger som ger stöd i föräldraskapet. I området finns även **Bygglekplatsen** i Långströmsparken på gränsen mellan Svartedalen och Jättsten. Lekplatsen är för barn och unga med fokus på att skapa i olika material. Lekplatsen är tidvis bemannad och utrustad med en verkstad för snickeri, keramik och annan kreativ verksamhet.^{30, 31}

4 Förutsättningar och behov

4.1 Förutsättningar

I ett antal rubriker nedan beskrivs förhållanden och allmänna förutsättningar i Biskopsgården. Dessa i sig visar på behov men urvalet har också bedömts ha betydelse i relation till etablerande eller utvecklande av verksamhet såsom mötesplats/allaktivitetshus/kulturhus.

4.1.1 Socioekonomi och livsvillkor

I Biskopsgården finns en social och ekonomisk utsatthet bland invånarna och här finns även omständigheter som har negativ påverkan på folkhälsan. Framför allt i Västra Biskopsgården sammanfaller flera socioekonomiska riskfaktorer³².

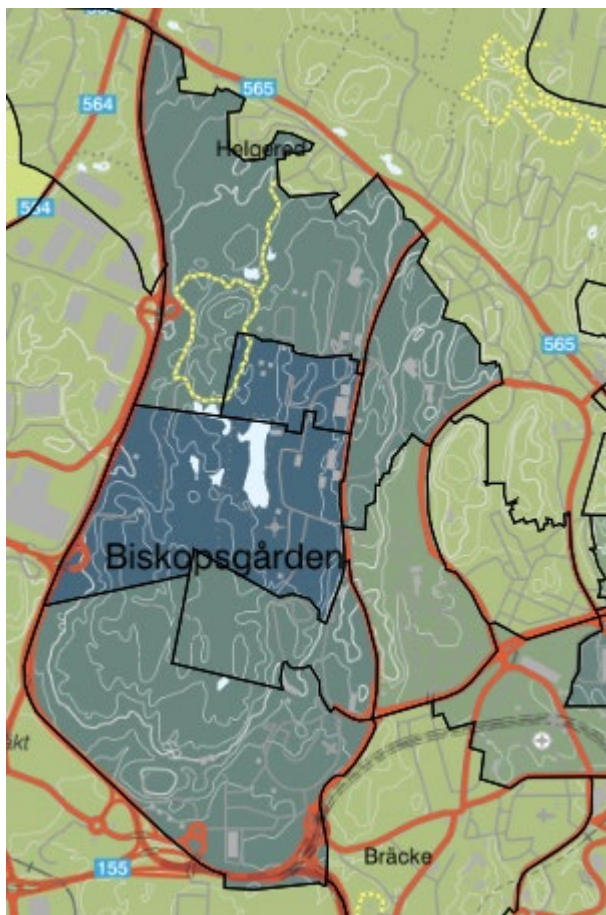
Boverkets segregationsbarometer är ett verktyg som gör det möjligt att visualisera, analysera socioekonomisk segregation. Verktöget delar in områden i en femgradig skala baserat på ett antal socioekonomiska indikatorer. Baserat på statistik från 2022 ser indelningen av Biskopsgården ut så här:

²⁹ [Skola som arena - Göteborgs Stad](#)

³⁰ [Öppna förskolan Välkomsten Vintervädersgatan 13 - Göteborgs Stad](#)

³¹ [Bygglekplatsen i Biskopsgården - Hitta lekplatser - Göteborgs Stad](#)

³² Lokalt utvecklingsprogram Hisingen 2023.

Bildkälla: Boverket.

Av kartan framgår att södra Länsmansgården och Norra Biskopsgården kategoriseras som område ett, det vill säga områden med stora socioekonomiska utmaningar. Norra Länsmansgården, Södra Biskopsgården och Svartedalen hamnar i kategori två - områden med socioekonomiska utmaningar. Västra Jättsten är i kategori tre – ett socioekonomiskt blandat område medan Östra Jättsten är ett område med goda socioekonomiska förutsättning - kategori fyra.³³

Västra Biskopsgården är det mellanområde som har störst andel extrem trångboddhet i Göteborg. Begreppet extrem trångboddhet innebär att minst tre personer bor på en yta av högst 40 kvadratmeter (Hyresgästföreningen) och har flera negativa konsekvenser³⁴. Trångboddhet har konstaterats vanligt förekommande bland ekonomiskt utsatta barnfamiljer och har flera negativa konsekvenser. Barn påverkas av trångboddheten då bland annat möjligheten till en lugn studiemiljö är svår. Det innebär att barn i områden som har hög andel trångboddhet är mer beroende av uppehållsrum och andra offentliga miljöer. Brist på lugna studiemiljöer kan påverka barns studieresultat i skolan, öka risken för psykisk ohälsa och är en riskfaktor ur

³³ [Segregationsbarometern – Ett digitalt verktyg från Boverket](#)

³⁴ Trångboddhet påverkar hälsa, både psykiskt och fysiskt välmående, såväl som sömnlöshet, frustration och stress. Det har effekter på människors möjligheter till ett socialt liv såväl som ett privatliv. Ofrivillig trångboddhet kan ha en särskilt negativ påverkan på barns och ungas uppväxtvillkor (Stadsledningskontoret, Statistik och analys - Trångboddhetsstudien 2024)

brottsförebyggande perspektiv. I Västra Biskopsgården finns stora familjer med många barn vilka använder det allmänna rummet i den mån det går då det saknas utrymme hemma. Enligt information från Bostadsbolaget planeras tillbyggnad av befintligt bostadsbestånd som åtgärd mot trångboddheten.

Andelen barnhushåll i relativ fattigdom i Västra Biskopsgården är hög. Även förvärvsfrekvensen i området är låg och antalet förvärvsarbetande män är betydligt högre än motsvarande siffra för kvinnor. Enligt Lokalt utvecklingsprogram Hisingen 2023 är andelen barn i Västra Biskopsgården som inte är inskrivna på förskolan är hög och även i Östra Biskopsgården är det färre än snittet för Göteborg. Vidare är siffrorna låga för andel 2,5-åringar som klarar språkscreening. Framför allt i Västra Biskopsgården är det i relation till Hisingen och övriga Göteborg en betydande del av elever i årskurs nio som inte är behöriga till yrkesprogram på gymnasiet. I jämförelse med göteborgssnittet har relativt få i Biskopsgården har en eftergymnasial utbildning.^{35 36}

Statistik över socioekonomi, livsvillkor och hälsa^{37 38}

Hushåll i trångboddhet 2021 (Göteborg 6 procent)

- » Västra Biskopsgården 22,3 procent
- » Östra Biskopsgården 7,7 procent

God självskattad hälsa 2022 (Göteborg 73 procent)

- » Västra Biskopsgården 64 procent
- » Östra Biskopsgården 60 procent

Barnhushåll i relativ fattigdom

- » Norra Biskopsgården (VB) och Länsmansgården (VB) 38-50 procent
- » Södra Biskopsgården (VB) och Svartedalen (ÖB) 23-37 procent.
- » Jättesten (ÖB) 13-22 procent

Helårshushåll i med låg inkomststandard 2021 (Göteborg ca. 6 procent)

- » Västra Biskopsgården 13 procent,
- » Östra Biskopsgården 7 procent

Öppen arbetslöshet eller i program 2022 (Göteborg ca. 6 procent)

- » Västra Biskopsgården cirka 12 procent,
- » Östra Biskopsgården cirka 8 procent

³⁵ Program för Biskopsgården 2023.

³⁶ Lokalt utvecklingsprogram Hisingen 2023.

³⁷ Lär känna Biskopsgården - presentation Lab Biskop 12 april 2024

³⁸ Lokalt utvecklingsprogram Hisingen 2023.

I relation till att etablera ett allaktivitetshus/kulturhus påtalas från demokrati och medborgarservice att det kan krävas mycket insatser för att nå ut med information och få till stånd ett deltagande bland invånare då det finns många resurssvaga invånare i området. Frågan om att skapa relevant verksamhet för dem som inte uttrycker sina behov eller önskningar lyfts även fram som en utmaning.

4.1.2 Demokrati, delaktighet och tillit

Biskopsgårdens och framför allt Västra Biskopsgårdens har sammanfallande socioekonomiska utmaningar en stor påverkan på människors individuella förmåga och den kollektiva förmågan, det vill säga en gruppns möjlighet att gå samman och möta gemensamma problem. Den sociala isoleringen är stor i området och deltagandet i allmänna val är lågt.³⁹

Bostadsbolaget, i samarbete med Göteborgs universitet genomförde hösten 2023 en frågeundersökning om värderingar bland boende i Biskopsgården. Den typisk boende i Biskopsgården sammanfattas tycka så här:

- En positiv bild av samhörighet och hemkänsla
- Men också en önskan bort
- En utbredd känsla av utanförskap; av ett vi mot ett dom
- Litar på polisen, politiker och domstolar som andra i Sverige, men mindre på andra människor även på andra biskops-bor.
- Vill ha hårdare straff
- Religionen har en mycket stark ställning

I intervjuer med stadens förvaltningar och bolag samt aktörer från civilsamhället beskrivs att det finns ett engagemang bland invånare för sin stadsdel och människorna som bor där samt oupptäckta kompetenser. Men det beskrivs även finnas en projektrötthet – ett resultat av uppvaktningar av aktörer som gör tillfälliga satsningar men som sedan lämnar och i vissa fall avsaknad av återkoppling på samråd/dialoger. Det framgår också att det i stadsdelen finns grupper av invånare som är svåra att nå med offentliga verksamheter och där det finns utmaningar i att få kännedom om behov och vad som efterfrågas. Tilliten till myndigheter och varandra har också påverkats av områdets historia. I samtal om behov av allaktivitetshus/kulturhus med stadens förvaltningar och med civilsamhället lyfts Sjumilahallens tillblivelse och resultat som en förtroendeskadande process och en besvikelse som lever kvar.

³⁹ Socialförvaltningen Hisingen - Behovsanalys Hisingen 2023 och Lokalt utvecklingsprogram 2022.

4.1.3 Demografi

Invånarantalet i Biskopsgården är drygt 32 000 (år 2023). Västra Biskopsgården har cirka 19 700 invånare respektive 12 300 i Östra Biskopsgården. Enligt Göteborgs Stads befolkningsprognos beräknas är befolkningsmängden år 2031 vara 20 547 i Västra Biskopsgården och 13 291 i Östra Biskopsgården.

Västra Biskopsgården har en bred representation av olika nationaliteter och språk. Andelen av befolkningen med utländsk bakgrund är cirka 81 procent i Västra Biskopsgården och 61 procent i Östra Biskopsgården medan snittet för Göteborg är 39 procent (2022). Bland utrikesfödda är de vanligaste födelseländerna Turkiet, Indien och Somalia. I Västra Biskopsgården är andelen barnhushåll hög och även i Östra Biskopsgården är andelen barnhushåll fler än snittet för Göteborg.⁴⁰

Generellt för Göteborg beräknas antalet som är 65 år eller äldre fortsätta att öka med 44 procent samtidigt som antalet personer 25-64 år beräknas öka med knappt 13 procent. Gruppen äldre personer födda i utlandet förväntas öka med 98 procent till 2040.⁴¹

4.1.4 Trygghet - otrygghet

Biskopsgården är ett område som under många år präglats av otrygghet och kriminalitet. I polisens kategorisering av utsatta områden skedde dock en förbättring för Biskopsgården år 2023, från att ha varit ett särskilt utsatt område till att bli ett riskområde.

Central i bilden av otrygghet är närvaron av kriminella nätverk som verkar i området. Nätverken har olika territorium som är uppdelade efter norra och södra delarna av området. Konflikter mellan nätverken har inverkan på människors trygghet. Konfliktmiljön har inneburit flera grova våldsbrott i den offentliga miljön vilket påverkar människors vilja att gå ut och även att låta sina barn röra sig fritt i området. Det har också bidragit till en viss uppdelning mellan områdena där framför allt vissa ungdomar upplever oro och otrygghet när de rör sig mellan områden i Biskopsgården och därför undviker det. Konsekvenser av denna situation är låg grad av vuxennärvaro och social kontroll ute, främst under kvällstid. Det är likaså under natt- och kvällstid personlig otrygghet upplevs.⁴² Att unga är rädda och upplever begränsningar i att röra sig fritt, påverkar deras möjlighet att delta i fritidsverksamhet och annan sysselsättning⁴³. Enligt idrotts- och föreningsförvaltningen är Västra Biskopsgården ett av de område där flest ungdomar avstår från aktiviteter för att de upplever en otrygg väg till och från aktiviteten⁴⁴.

⁴⁰ Lär känna Biskopsgården - presentation Lab Biskop 12 april 2024

⁴¹ Program Biskopsgården 2023.

⁴² Lokalt utvecklingsprogram Hisingen 2023, Lägesbild Hisingen 2023. Program Biskopsgården 2023.

⁴³ Lokalt utvecklingsprogram Hisingen 2023.

⁴⁴ Kulturförvaltningen 2023 - Behovskartläggning av allaktivitetshus i Göteborg

Det finns ett flertal förklaringar till varför vissa invånare främst stannar inom det primärområde där det bor men en aspekt är en upplevd otrygghet. Vårväderstorget, Friskväderstorget och Länsmanstorget är platser som upplevs som otrygga i området i huvudsak under kvällstid. Något som bidrar till otryggheten är när större grupper av unga samlas på torgen, gårdarna eller i trapphusen. Det kan i sig öka risken för att unga själva exponeras för kriminalitet. Av Lokalt utvecklingsprogram Hisingen framgår att ungdomarna själva uppger att de bland annat saknar andra ställen att vara på och aktiviteter att sysselsätta sig med.⁴⁵

Flera aktörer bedriver trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete i Biskopsgården. Göteborgs Stad och polisen arbetar efter en modell som kallas Trygg i Göteborg och Biskopsgården har prioriterats i det trygghetsskapande- och brottsförebyggande arbetet under år 2024–2025⁴⁶. Gemensamma städdagar, natt- och föreningsvandringar har genomförts av staden-aktörer och ideella aktörer.⁴⁷ Framtidskoncernen äger och förvaltar Vårväderstorget, Friskväderstorget och Länsmanstorget i Västra Biskopsgården och arbetar med torgutveckling för att dessa i högre utsträckning ska bidra till trygghet och attraktivitet samt till ökade socioekonomiska, miljömässiga och ekonomiska värden i områdena⁴⁸. Även om problematik rörande kriminalitet och otrygghet finns kvar märker invånare och aktörer i området av en förbättring de senaste åren. Av dialoger som stadsbyggnadsförvaltningen genomfört inom planarbetet framgår också att biskopsbor inte alltid känner igen sig i bilden av stadsdelen som otrygg.

I intervjuer med stadens förvaltningar och bolag lyfts trygga resvägar som en förutsättning för att kunna locka deltagare från fler primärområden till allaktivitetshus/kulturhus. Upplevelse i att förflytta sig mellan södra och norra Biskopsgården, som barn, ungdom, äldre behöver beaktas.

4.1.5 Fritid och föreningsliv

I Västra Biskopsgården finns ett varierat föreningsliv från kultur till idrott och odlingsföreningar. Det finns också ett starkt socialt engagemang i området hos flera föreningar. Sammantaget bidrar föreningslivet och civilsamhället till betydande samhälleliga värden i stadsdelen. I Västra Biskopsgården finns ett fåtal seniorföreningar med relativt få medlemmar. I hela Biskopsgården finns drygt tio barn- och ungdomsföreningar som är bidragsgodkända vilket är förhållandevis få. Det finns dock betydligt fler föreningar med verksamhet för barn och unga utan bidrag från Göteborgs Stad. Ett flertal föreningar har också sitt fäste i andra områden men är verksamma i Biskopsgården.⁴⁹

⁴⁵ Lokalt utvecklingsprogram Hisingen 2022

⁴⁶ Lär känna Biskopsgården - presentation Lab Biskop 12 april 2024.

⁴⁷ [Trygg i Hisingen - Göteborgs Stad](#)

⁴⁸ Framtidskoncernens strategi för torg i utvecklingsområden.

⁴⁹ Lokalt utvecklingsprogram Hisingen 2023.

Socialförvaltningen Hisingen har identifierat utmaningar kopplade till föreningars förutsättningar att driva verksamhet. Utmaningarna består i brist på ändamålsenliga lokaler och på tillgängliga och attraktiva aktivitetsytor, brist på ledare samt att få ihop ideella krafter för att söka bidrag och därmed få hållbar ekonomi. Det finns föreningstekniska utmaningar bland vissa föreningar - att ta del av Göteborgs Stads bidragssystem kräver både administration och språkförståelse. Bland medlemmar finns också brist på betalningsförmåga.⁵⁰ Flera föreningar uttrycker att de vill göra mer och ser behoven men att förutsättningar enligt ovan då behöver stärkas. Även samarbeten med kommunen lyfts fram som en möjlighet till att göra mer.⁵¹

I Västra Biskopsgården är 70 procent av flickorna och 82 procent av pojkarna nöjda med sin fritid, vilket ligger nära göteborgssnittet. Det till trots är enbart 29 procent av flickorna och 46 procent av pojkarna medlem i en förening, grupp eller särskild grupp på fritiden, vilket är den lägsta siffran för flickor och bland de lägsta hos pojkar i Göteborg. Flickor och pojkar upplever fler hinder att delta i fritidsaktiviteter än Göteborgssnittet. Västra Biskopsgården är det enda mellanområdet i Göteborg där fler pojkar än flickor upplever vägen till och från den aktivitet de vill delta i som otrygg. I Östra Biskopsgården är 72 procent av flickorna och 77 procent av pojkarna nöjda med sin fritid vilket är på Göteborgssnittet för flickor och något under för pojkar.⁵²

4.1.6 Stadsutveckling

I oktober 2023 beslutade stadsbyggnadsnämnden om ett planprogram för Biskopsgården. Programmet beskriver hur Biskopsgården kan utvecklas under de kommande 10-20 åren. Enligt planprogrammet kan omkring 4000 nya bostäder byggas i området, cirka 1000 av dem ska vara i form av småhus. Förutom bostäder kommer det att byggas förskolor, äldreboenden, lekplatser och parker. En ny skola med tillhörande område för en idrottsarena planeras och naturområdet Svarte mosse ska utvecklas till en stadspark. Ambitionen är att utveckla Biskopsgården till en nära och trygg stadsdel med en ökad social hållbarhet genom att knyta bostadsområden närmare varandra och skapa en sammanhängande stadsväv utan påtagliga barriärer. Det ska vara enklare och attraktivare att röra sig till fots och med cykel både inom stadsdelen och till/från angränsande stadsdelar och centralare delar av Göteborg. Visionen är att bygga så att tryggheten ökar och vardagslivet underlättas för människor som bor och besöker Biskopsgården. Programmet syftar till att åtgärda det som skapar barriärer och otrygghet men även förstärka bland annat de gröna och kulturhistoriska kvalitéerna.

Torgen har en särskild plats i utvecklingen av stadsdelen. Vårväderstorget i Södra Biskopsgården räknas idag som en mindre bytespunkt som kan

⁵⁰ Lokalt utvecklingsprogram Hisingen 2023.

⁵¹ Information från samtal med civilsamhället.

⁵² Lokalt utvecklingsprogram Hisingen 2023.

utvecklas till en tyngdpunkt i staden. Friskvaderstorget är ett lokalt torg som bedöms kunna utvecklas till tyngdpunkt av lokal karaktär.

Att skapa attraktivare offentliga rum och mötesplatser är också en viktig strategi för att realisera programmets vision. Programmet anger att det är prioriterat att skapa platser och lokaler för kultur och idrott vilket behöver ges utrymme i stadsdelen. Från workshops inom planprogrammet har det framkommit att Friskvaderstorget behöver tillägg med kultur, till exempel bibliotek eller allaktivitetshus. Det är framför allt viktigt i norra Biskopsgården där trångboddheten är som störst och där trycket på lokaler är högt. Samtidigt innehåller programmet en inriktning om ny kultur- och idrottsarena. I programmet konstateras att en ny arena kräver en större yta vilket är en stor utmaning i en redan bebyggd miljö. En ny arena behöver också ligga i ett strategiskt läge sett till kollektivtrafikhållplatser, var människor bor och hur människor rör sig både inom och till Biskopsgården. Den plats som således pekas ut är i nordvästra Länsmansgården strax norr om de befintliga idrottsanläggningarna intill Svarte mosse. Här planeras en ny grundskola och idrottsarena. Programmet lyfter samtidigt möjligheten om en utspridd arena om bedömningen är att en kombinerad kultur- och idrottsarena varken är möjlig eller lämplig att uppföra.⁵³ Det är inte heller lika självklart för kultur att etablera sig i det föreslagna läget intill Svarte mosse utan att lokaler för kultur i stället är lämpligare i mer centrala lägen och närmre de boende, exempelvis i närheten av Friskvaderstorget.⁵⁴

För närvarande pågår utveckling av detaljplan etapp ett. Detaljplanen omfattar ett område som sträcker sig från nordvästra Länsmansgården ner till Friskvaderstorget. I detaljplanen utreds förutsättningarna för komplettering av ny bebyggelse och kommunalservice samt utveckling av befintliga och nya grönområden och kollektivtrafikstråk. Bland annat omfattas den nya grundskolan och idrottsarenan i Länsmansgården av detaljplanen.⁵⁵

4.2 Behov inom stadsdelen

4.2.1 Behov av mötesplatser och lokaler

Av intervjuer och skriftlig dokumentation visar sig att behovet av mötesplatser och lokaler är stort i området. I samråd inom programarbetet för Biskopsgården framgår en efterfrågan på mötesplatser och socialt liv vid framför allt i Norra Biskopsgården och Länsmansgården. Kulturhus, bibliotek, restauranger, café, simhall, moské, fritidsgård är exempel på verksamheter som efterfrågas i samråd med invånare i Biskopsgården.

⁵³ Program Biskopsgården 2023.

⁵⁴ Kulturnämndens yttrande till byggnadsnämnden över program för Biskopsgården KN 2022-09-19 § 185.

⁵⁵ [Bostäder, skola och kollektivtrafikstråk vid Svarte Mosse, detaljplan etapp 1 - Göteborgs Stad](#)

I rapporten *Hur förbättrar vi levnadsvillkoren i Biskopsgården* redovisas synen på behoven i Biskopsgården och förslag på åtgärder och lösningar från 28 lokala ideella föreningar genom 53 gruppintervjuer⁵⁶. Av rapporten framgår att nästan alla gruppintervjuer uttrycker behovet av mötesplatser, inomhus och utomhus, där alla generationer kan ta del av ett rikt utbud av kultur och andra aktiviteter. Behov av kulturhus i Biskopsgården, bibliotek vid Friskvåderstorget och lokaler där föreningar kan ha möten och aktiviteter efterfrågas samt fler träffpunkter för äldre och fler fritidsgårdar. Av en kulturvärdesinventering och kulturkonsekvensanalys för Biskopsgården från 2019 lyfts behov av öppna mötesplatser framför allt i norra Biskopsgården där trångboddheten är som störst. Här konstateras också att det finns få kulturella mötesplatser i Biskopsgården⁵⁷. Dock har förändringar skett i positiv riktning med en viss pågående förstärkning⁵⁸.

Vad för typ av verksamhet eller aktiviteter som ska inrymmas på mötesplatserna och i lokalerna spänner över ett brett fält och beskrivs mer utförligt under nästa rubrik. Av intervjuer och skriftlig dokumentation framgår behov av flexibla ytor som kan användas av flera, oömma lokaler. Något som bedöms saknas helt i stadsdelen är större ytor för större tillfällen/aktiviteter.

I Lokalt utvecklingsprogram för Hisingen från 2022 redovisas att i Västra Biskopsgården har föreningar länge uttryckt en önskan om mer plats för kultur, där frågan om ett allaktivitetshus har drivits lokalt av föreningslivet. Närvarande genom hela utredningen i intervjuer är historiken kopplad till Sjumilahallen som skulle bli en plats för en vidd av aktiviteter, kultur och idrott. Ett långt dialogarbete bedrevs med invånare och föreningar. Verksamheten hade vid start en del som var mer fokuserad kring kultur och sociala aktiviteter men upphörde efter en tid. I dagsläget fungerar Sjumilahallen som en traditionell idrottshall. Det finns fortfarande en stor besvikelse över utfallet och en upplevelse av att blivit frantagen ett kulturhus.⁵⁹

I intervjuer med förvaltningar och kommunala bolag och föreningar beskrivs ett behov av lokaler bland föreningsliv, nätverk och sammanslutningar. I beskrivningen av behov av mötesplatser finns också behovet att föreningar ska kunna bedriva verksamhet vid mötesplatsen. Föreningarna i Biskopsgården beskrivs ha en aktiv roll men upplevelsen av problem med att få tillgång till lokaler och aktivitetsytor finns representerad. Behoven gäller både för större och mindre sammanhang och aktiviteter samt för möten inom ramen för föreningsadministrationen. Vissa föreningar vill också ha egna lokaler att bedriva sin verksamhet i. Ett behov i sammanhanget lokaler är också att det inte får kosta för mycket att hyra och att det ska vara enkelt att boka in sig. Det förekommer även ett

⁵⁶ Biblioteksvännerna i Biskopsgården 2021 - [Rapport – Föreningar i Biskopsgården](#)

⁵⁷ Kulturförvaltningen – Kulturkonsekvensanalys Biskopsgården 2019.

⁵⁸ Meeting Plays har nya större lokaler vid Vårvåderstorget, planering av ett fullskaligt bibliotek vid Friskvåderstorget.

⁵⁹ Kulturförvaltningen 2023 – Behovskartläggning av allaktivitetshus i Göteborg. Intervjuer med civilsamhället.

behov av lokaler för kultur. I kulturförvaltningens undersökning *Var görs kulturen?* från 2023 efterfrågas en plattform för konstnärer och kulturskapare både för amatörer och professionella⁶⁰.

4.2.2 Behov av aktiviteter och verksamhet

Bland behov/efterfrågan av aktiviteter och verksamhet finns aktiviteter med olika prägel men även behovet av en öppen mötesplats att besöka förutsättningslöst. I intervju med ansvariga för biblioteksverksamheten (kulturförvaltningen) i Biskopsgården beskrivs hur behovet av biblioteksverksamhet och kulturaktiviteter framgår när denna verksamhet erbjuds. Platser/”biljetter” till exempelvis barnteater tar slut fort, särskilt under lov. Verksamheten beskriver också att om det händer något särskilt i utbudet ökar benägenheten för Biskopsgårdsbor att röra sig utanför sitt primärområde. Däremot är observationen att invånare tenderar att inte göra utflykter till stan utan att det finns ett behov av att ta del av kultur i närområdet. För målgruppen barn är avståndet mer avgörande. När pop-up-biblioteket öppnade vid Friskvåderstorget november 2021 framgick ett stort behov genom tillströmningen av besökare inte minst barn där vissa kommer utan föräldrar. Designklubben Biskopsgården (kulturförvaltningen) ser också att behovet av deras verksamhet framgår när den erbjuds, särskilt under lov. Både biblioteksverksamheten och Designklubben bedömer att aktiviteterna utgör ett alternativ till en uppfattad stark idrottsnorm och potentiellt sett även till Skola som arenas sammanhang. Ett nätverk bestående av bland annat föreningen Biblioteksvännerna i Biskopsgården och hyresgästföreningen har genomfört en enkätundersökning om kulturhus/aktivitetshus i Biskopsgården. Av 353 svaranden anser 81 procent att det är mycket viktigt att ett kulturhus etableras i stadsdelen. Vidare framgår en efterfrågan på att både delta i, skapa och arrangera kultur och aktiviteter men även att uppleva, exempelvis film, teater.⁶¹

Samtidigt påtalas behov av flexibla ytor som kan användas till en vidd av aktiviteter. Invånargrupper som i lägre grad är medlem i det traditionella föreningslivet, vilket är fallet i Biskopsgården, har behov av lågtröskelaktiviteter även inom idrott vilket idrotts- och föreningsförvaltningen påtalar i en intervju. Men det finns också behov av information om befintliga mötesplatser och hur det går att komma i kontakt med olika föreningar. Specifik efterfrågan av aktiviteter är kampsport och självförsvar för tjejer, danssal och träning bara för kvinnor.

I behovet av mötesplatser finns även en efterfrågan på sociala aktiviteter. Det exemplifieras i intervjuer genom att träffas och laga mat tillsammans, sy tillsammans, dela kultur och aktiviteter för hela familjen. Detta motiveras bland annat genom behov av kompensatoriska ytor till trångboddhet, att resurssvaga invånare tenderar att hålla sig inom sitt

⁶⁰ Kulturförvaltningen 2022 – *Var görs kulturen?* Kompletterande kartläggning.

⁶¹ Nätverk med bl. a Biblioteksvännerna i Biskopsgården 2024 – Frågeundersökning Kulturhus eller aktivitetshus i Biskopsgården 2030?

område och att motverka ofrivillig ensamhet. I detta sammanhang lyfts behov av en mötesplats som är lättillgänglig, neutral som möjliggör att träffas förutsättningslöst för att umgås och samtal med andra. Även frågeenkäten kring kulturhus/aktivitetshus indikerar detta behov där ”fika” leder bland givna svarsalternativ⁶². I detta finns också behovet av att få hyra lokal till privata sociala sammanhang. Även i intervjuer framför allt med aktörer inom civilsamhället lyfts efterfrågan på prisvärd lokal att hyra till fest/högtid.

Ytterligare en kategori av behov i relation till verksamhet och aktiviteter är samhällsrådgivande, stöd och vägledning inom sysselsättning, språk, studier och föräldraskap. Dessa behov lyfts bland annat i intervjuer med förvaltningar, bostadsbolag och Göteborgs Stadsmission. Trots att denna typ av verksamhet bedrivs i Biskopsgården lyfts behov av samhällsrådgivande verksamhet och aktiviteter som jobbcoachning, språkträning, föräldrdialoger. Det är framför allt för vuxna detta behov identifieras. För barn och unga identifieras behov av läsfrämjande samt språkutveckling för mindre barn. Läxhjälp bedrivs runt om i stadsdelen, inte minst inom ramen för Skola som arena. Poseidon påtalar samtidigt att statistiken över barn som går ut med fullständiga betyg inte tenderar att förbättras.

4.2.3 Behov bland målgrupper

I genomgång av dokumentation och i intervjuer lyfts vissa målgrupper fram i relation till allaktivitetshus/kulturhus. Förutom behov bland grupper av invånare beskrivs här behoven hos lokala föreningar, nätverk och sammanslutningar.

Biskopsgårdens föreningsliv beskrivs som aktivt i stadsdelen samtidigt finns utmaningar och behov bland denna grupp. Det finns också lokala initiativ och nätverk som inte är organiserade i föreningsform och heller inte är intresserade av att bedriva förening. Vilket redovisats tidigare finns behov av lokaler för föreningsliv och lokala initiativ. Det finns också behov bland föreningar och nätverk som vill hålla i aktiviteter. Idrotts- och föreningsförvaltningen beskriver att föreningslivet i stadsdelen till viss del är svagt. Det klassiska föreningslivet har utvecklats till att ställa höga krav på administration och kompetens. Därutöver finns en bristande betalningsförmåga bland medlemmar och potentiella medlemmar. Konsekvenserna blir svårigheter i att ta del av Göteborgs Stads stöd och resurser riktade till föreningslivet, såsom föreningsbidrag och lokaler. Därmed finns skäl till att arbeta på andra sätt än gentemot det klassiska föreningslivet.

Som en motsats till initiativstarka inslag i stadsdelens befolkning finns även invånare som är svåra att nå. Demokrati- och medborgarservice lyfter

⁶² Nätverk med bl. a Biblioteksvännerna i Biskopsgården 2024 – Frågeundersökning Kulturhus eller aktivitetshus i Biskopsgården 2030?

perspektivet att det kan krävas mycket insatser för att få med invånare och få ut information i relation till en mötesplats med deltagardrivet fokus.

Målgrupper som pekas ut som särskilt angelägna av socialförvaltningen Hisingen och Bostadsbolaget är barn och unga, unga vuxna, äldre, daglediga, funktionsvarierade och flickor. Biblioteksverksamheten i området lyfter fram även vuxenstuderande som en grupp med behov. I intervjuer beskrivs att lokala mötesplatser vara viktigare för resurssvaga invånargrupper vilket innebär en tendens att vara mer lokal.

För barn- och unga framförs behov av mötesplatser som kan utgöra en trygg hemvist och aktiviteter för en meningsfull fritid. Socialförvaltningen Hisingen menar samtidigt att det finns mycket aktiviteter för barn- och unga men inte för gruppen 16-25 år. För denna grupp finns inte mycket kunskap om vad de vill och efterfrågar. Föreningen Biblioteksvännerna i Biskopsgården lyfter behov av aktiviteter för mindre barn 0-6 år. Återkommande i intervjuer framförs behov av aktiviteter och utrymme för hela familjer att delta i. Att kunna erbjuda det beskrivs även som en framgångsrik form för deltagande. Beaktat statistik är flickor mindre nöjda med sin fritid än pojkar. Socialförvaltningen Hisingen ser att flickor inte besöker fritidsgården i samma utsträckning som pojkar. Biblioteksverksamheten upplever dock att flickor besöker deras verksamhet. Pojkar lyfts också i samtal med aktörer närvarande i området, som en målgrupp med en utsatthet för kriminella nätverk. Här beskrivs behov av att kunna erbjuda mötesplatser och aktiviteter ur detta perspektiv.

För äldre men även andra målgrupper är mötesplatser viktiga i att motverka social isolering. Utifrån funktionshinderperspektivet behöver tillgänglighet, tydlighet och trygghet beaktas - både fysiskt och kognitivt. Trygga resvägar och närheten till mötesplatser beskrivs vara viktigt för flera målgrupper och ur olika perspektiv – äldre, barn och unga och funktionsvarierade.

4.2.4 Behov i relation till platser och former

Biskopsgården är en relativt stor stadsdel med flera lokala torg. Frågan om var ny verksamhet i form av mötesplatser/allaktivitetsarena/kulturhus ska tillskapas är därmed inte given.

Både beaktat kartläggningen av verksamheter/mötesplatser inom ramen för denna utredning och intervjuer med andra förvaltningar och bolag inom allmännyttan visar att det finns en koncentration av samhällelig service och mötesplatser i Södra Biskopsgården.

Större behov av tillkommande verksamhet och mötesplatser tillskrivs framför allt Norra Biskopsgården men även Länsmansgården. Det är i de centrala delarna av Västra Biskopsgården som den största sociala och ekonomiska utsattheten finns, bland annat trångboddhet. Norra Biskopsgården relativt centralt placerad i relation övriga primärområden. Det är mot den bakgrunden Norra Biskopsgården och specifikt

Friskvåderstorget pekas ut som den lämpligaste platsen av intervjuade parter.

Behovet av öppna mötesplatser i Norra Biskopsgården kan både biblioteksverksamheten och Göteborgs stadsmission vittna om vilket blivit tydligt när denna verksamheterna väl öppnat där. I dagsläget har Stadsmissionen behov av större lokaler då verksamhetens mötesplats vuxit ur lokalerna. I Norra Biskopsgården bedrivs för närvarande inte Skola som arena till skillnad från Södra Biskopsgården, Svartedalen och Länsmansgården.

I samtal med intervjuade förvaltningar och bolag har vissa förutsättningar varit mer tongivande än andra i relation till plats. I Norra Biskopsgården beskrivs ett behov bland framför allt barn beaktat trångboddhet och att många barn inte går på förskola. Här betonas närheten vara central för att barnen ska kunna besöka verksamheten. I Norra Biskopsgården planeras ett fullvärdigt bibliotek delvis som ett svar på detta behov.

Även uppdelningen mellan Norra och Södra Biskopsgården är central i frågan om var ny verksamhet ska placeras. Här påtalas i intervjuer att omständigheten är viktig att beakta i fortsatt planering.

Valet mellan en större verksamhet och flera mindre spridda verksamheter har det också resonerats om i intervjuer. Beaktat vissa målgrupper särskilt barn betonas närhet till verksamheten vilket talar för flera mindre verksamheter spridda i stadsdelen. Samtidigt påtalar bland annat socialförvaltningen Hisingen att mindre spridda verksamheter redan finns i dagsläget och att behovet snarare är något neutralt, öppet, tillgängligt och större för hela stadsdelen. Även den symboliska betydelsen av ett nytt hus lyfts fram.

I intervjuer har verksamhetsformer för ett allaktivitetshus/kulturhus lyfts i relation till behov och förutsättningar. Flera bedömer att det finns behov av ett deltagardrivit innehåll men samtidigt ett programutbud. Det förstnämnda är ett tydligt behov för att kunna möta upp lokala initiativ. Samtidigt finns grupper som inte är intresserade av att arrangera och programutbud kan vara ett sätt att arbeta för att nå nya målgrupper. Flexibilitet i relation till innehåll lyfts fram och behovet av lokaler som möjliggör det.

Flera intervjuade parter påtalar även att det behöver finnas en tydlighet i vem som äger rummet och här nämns ofta staden ha potential att ta en neutral roll som kan stå för transparens, metoder och arbetssätt som säkerställer likabehandling. Vidare betonas vikten av tillgänglighet och att skapa en trygg och öppen plats där *alla* känner sig välkomna och med ”låga trösklar”.

Ytterligare ett genomgående spår i intervjuerna är betoningen på lokal förankring på alla vis. För att en verksamhet ska vara relevant behöver den vara geografiskt relevant, ingå på platsen och planeras med de boende. Att knyta an till lokala föreningar och invånare för att verksamheten och att

bygga på lokal kapacitet betonas, även att lyssna in flera röster också de invånare som inte är engagerade och aktiva.

En slutsats som dras av flera intervjuade parter är att verksamheten behöver vara kostnadsfri. Avseende öppettider betonas generositet – dagtid, kvällar, lov och helgdagar. Resonemang förs om för och nackdelar kring om en verksamhet drivs offentligt eller av ideella parter i relation till öppettider och en mötesplats möjligheter till flexibilitet och utveckling. Även samorganisering/samlökalisering av flera kommunala verksamheter lyfts som en möjlig form för att möta en vidd av behov.

4.2.5 Sammanfattning av intervjuer med fyra verksamma föreningar i Biskopsgården

4.2.5.1 Biblioteksvännerna i Biskopsgården

Föreningen har sedan 2012 arbetat för att utveckla Biskopsgårdens bibliotek till ett levande aktivitetscenter, där biblioteksanvändarna inte bara konsumerar kultur, utan också medproducerar den. Föreningen har också bedrivit projekt med stöd av Delegationen mot segregation för att skapa bättre förutsättningar för Biskopsgårdens föreningar. I nuläget har föreningen ett IOP⁶³ med Göteborgs Stad för att främja lokal demokrati och delaktighet. Kärnan i verksamheten beskriver föreningen är att bygga community i det lokala samhället, delaktighet och underifrånarbete.

Föreningen beskriver att boende i Biskopsgården mer och mer vill starta och driva verksamhet och då kontakter många Biblioteksvännerna i Biskopsgården. Vidare beskriver föreningen ett stort behov bland invånare att få möjlighet att mötas och umgås. Det finns behov av större och oömma lokaler som kan utgöra öppna offentliga mötesplatser men som också görs tillgängliga för föreningar och för privata tillställningar. Att få möjlighet att ordna kalas är också ett stort behov. Vissa föreningar vill ha egna större lokaler medan andra vill låna lokaler för att genomföra aktiviteter. Vid en etablering av ny mötesplats betonar föreningen möjlighet till mer-öppet och för andra parter än det offentliga att bli betrodd med nycklar. Biblioteksvännerna i Biskopsgården har som tidigare redovisats i denna rapport ingått i ett nätverk som genomfört en frågeundersökning om behov av kulturhus/aktivitetshus – föreningen betonar att behovet är jättestort men att även simhall, plaskdamm och café efterfrågas. Vidare beskriver föreningen en stark strävan bland invånare efter sysselsättning/arbete och behov av stöd för att möjliggöra detta. Möjlighet att starta föräldradrivna mötesplatser för ungdomar efterfrågas. Många föräldrar litar mer på föräldrar som tar hand om ungdomarna än kommunal personal. Rymliga mötesplatser/allaktivitetshus/kulturhus för alla åldrar behövs i alla delar av Biskopsgården menar föreningen.

⁶³ Ideellt Offentligt Partnerskap

Avseende målgrupper beskriver föreningen ett behov av aktiviteter i åldrarna 0-6 år och att det i nuläget inte finns särskilt mycket för åldersgruppen. Föreningen beskriver även behov bland äldre – det finns cirka 2000 äldre i området och många har utländsk bakgrund. Föreningen berättar att sedan Islamska kulturcentret vid Friskvåderstorget stängde har många äldre i området blivit ensamma. Föreningen beskriver även behov av olika mötesplatser/verksamheter för att möta ungdomars behov av detta.

I relation till platser i Biskopsgården bedömer föreningen att Norra Biskopsgården och specifikt Friskvåderstorget är i störst behov av tillkommande mötesplatser. Södra Biskopsgården och Vårvåderstorget har flera mötesplatser och verksamheter och positiv utveckling sker i Länsmansgården – här nämns Vårvindens fritidsgård, sportklubbar, en ny idrottsarena som planeras och även planerad mötesplats i tidigare Länsmansgårdens kyrka.

Föreningen beskriver att framför allt barnens utrymme i stadsdelen krympt under de senaste decennierna och att de flesta invånare rör sig inom sitt närmsta område. Dock har föreningen observerat att om en aktivitet är tillräckligt lockande kommer även boende från kringliggande primärområden – här nämns barndisco för alla åldrar med vuxen på Meeting Plays som exempel. Föreningen lyfter även fram goda möjligheter till samverkan inom stadsdelen som en styrka och positiv förutsättning.

4.2.5.2 Neutrala ungdomsföreningen

Föreningen startade 1997 som en fotbollsförening med en vilja att samla unga. Föreningen utvecklades sedan för att möta behov som fanns bland medlemmar och i lokalsamhället, exempelvis har föreningen drivit projekt för ungdomar som hoppat av gängkriminalitet. Idag är föreningen en fotbolls- och kulturförening med egen lokal. Här bedrivs läxhjälp och andra aktiviteter. Lokalen har en zon-indelning med tyst avdelning för studier men även rum för sociala aktiviteter och umgänge. Föreningen har öppet alla dagar i veckan och anordnar även lovaktiviteter. Det finns även möjlighet att hyra lokalen till fest för cirka 60 personer.

Föreningen beskriver att det finns behov av fler mötesplatser och fritidsaktiviteter för ungdomar. Föreningen lyfter fram behov av mötesplatser bland barn och unga i alla åldrar då trångboddheten är stor. Neutrala ungdomsföreningens lokal är ett exempel på en sådan kompensatorisk yta som de kallar vardagsrum där unga kan spela sällskapsspel, göra läxor med mera. Vidare är det många som efterfrågar en moské och en mötesplats för muslimer i stadsdelen. Även äldre har behov av en mötesplats. Denna målgrupp är särskilt utsatt för isolering och alla kan inte läsa. Föreningen lyfter även fram behov av lokaler att låna/hyra till fest.

Föreningen bedömer att de stora behoven finns särskilt i Norra Biskopsgården och ser behov av en verksamhet som fångar kultur, möjliggör för boende i Biskopsgården att visa upp sin kultur och är öppen

för civilsamhället. Föreningen menar också att ett kulturhus kan ha förebyggande effekter på exempelvis kriminalitet samt stärka lokalsamhället.

Neutrala ungdomsföreningen lyfter även historiken kring Sjumilahallen och hur invånargrupper under ett år deltog i arbetet inför etableringen. Planer fanns för café att ordna aktiviteter kring och visa upp kulturer samt lokaler till ekonomiskt svaga föreningar att få tillgång till. Detta blev i slutändan inte det långvariga resultatet. Föreningen betonar vikten av att något liknande inte uppstår inför framtida etableringar. Vidare menar föreningen att en etablering av ny verksamhet exempelvis ett kulturhus inte får utgöra skäl till att ta ifrån föreningars egna lokaler och att en offentlig verksamhet inte slår undan gräsrotsföreningarnas arbete och existens. Föreningen betonar i stället samarbete mellan Göteborgs Stad och föreningar i lokalsamhället, exempelvis kring aktiviteter. Även delaktighet betonas och att invånare och civilsamhälle känner ett ägandeskap.

4.2.5.3 Meeting Plays

Meeting Plays driver ett center för Community-konst och -teater, med bas i egna lokaler på vid Vårväderstorget. Verksamheten har utvecklats till en mötesplats med kultur i fokus i nära samverkan med invånarna. Hos föreningen finns en bakgrund i teater och konst och med ett stort intresse för stadsutveckling och demokrati. Verksamheten har funnits i Biskopsgården sedan 2017, då vid Friskväderstorget men har sedan 2023 större lokaler vid Vårväderstorget. Meeting Plays har ett IOP med Göteborgs Stad samt regionalt och kommunalt kulturstöd vilket inneburit att föreningen kunnat satsa och hyra en större lokal. Samarbeten sker även med andra aktörer som ordna aktiviteter i lokalerna. Det finns en vilja att ha öppet mer men möjligheten till det finns inte resursmässigt. Meeting Plays beskriver att det är många initiativ från människor som vill göra saker men föreningen har inte kapacitet att ta emot allt. Föreningen lyfter och betonar kulturens och konstens betydelse och förmåga att ge hopp, utveckla förmågor, skapa sammanhang och visa på nya perspektiv och möjligheter. Behoven är stora exempelvis beaktat trångboddhet och ensamhet. Meeting Plays betonar vikten av sammanhanget och någon som bär en nätverksplats - den vänliga kreativa miljön. Meeting Plays beskriver även ett behov av en plats som kan ta emot kultur utifrån exempelvis gästspel och filmvisningar i större skala, i samklang med vad invånare önskar. Placeringen bör vara så central som möjlig och nära en spårvagnshållplats. Det som behövs är något lokalt och då är det bäst i mitten av Biskopsgården, runt Friskväderstorget. Meeting Plays beskriver vidare att det finns ett stort engagemang i Biskopsgården och många som brinner för sin stadsdel vilket är en positiv förutsättning och något delvis ovanligt.

En etablering av allaktivitetshus/kulturhus i relation till Meeting Plays verksamhet ser föreningen skulle innebära en aktör att prata med och ett komplement i kapacitet att ta emot kultur. Meeting Plays skulle på så vis

kunna få ett större fokus i sin verksamhet på Community-konst och -teater. Vidare påvisar Meeting Plays vikten av inflytande och att ett kulturhus inte blir en sluten kommunal institution utan en form behöver åstadkommas med det trygga kommunala stödet tillsammans med invånarnas engagemang. En möjlig väg i detta ser föreningen kan vara att samverka med en etablerad lokal aktör i Biskopsgården, så som de själva, som redan har en relation till invånare och civilsamhälle och kan utgöra en brygga.

4.2.5.4 Göteborgs stadsmission

Göteborgs stadsmission har funnits i Biskopsgården sedan 2020. Verksamheten vänder sig till människor i social och ekonomisk utsatthet. Stadsmissionen etablerade verksamhet i Biskopsgården genom att identifiera varifrån människor kom som besökte deras verksamhet i centrala Göteborg samt var i staden större civilsamhällesaktörer inte var närvarande. I Biskopsgården har Stadsmissionen kontor och mötesplats. Verksamheten tillämpar ett behovsbaserat arbetssätt och verkar för att ge människor verktyg och samhällsrådgivning. Verksamheten består framför allt i stöd och aktiviteter för barn och familjer. Exempel är studiestöd i skolans lokaler, lovaktiviteter för familjer, språkforum för föräldrar.

Stadsmissionen beskriver ett stort behov av mötesplatser med generösa öppettider för föräldrar och barn samt ett behov av en mötesplats att samla Biskopsgården. Stadsmissionens mötesplats är välbesökt och verksamheten har behov av större yta för att kunna ge plats till dem som kommer. Till mötesplatsen kommer människor ur ett behov av att träffas vilket blir en ingång till att ge vägledning och stöd. Stadsmissionen ser att det finns potential till ett livfullt allaktivitetshus i stadsdelen med många föreningar som vill göra någonting - men då behövs större lokaler för fler föreningar att tillgå och för att genomföra aktiviteter. Stadsmissionen ser fördelar av det egenorganiserade och gräsrotsinitiativ.

Stadsmissionen välkomnar att Göteborgs Stad tar ett större ansvar i att möta behovet av mötesplatser och ser det som ett komplement till deras egen verksamhet. Samtidigt ser de också möjligheten till att samverka med staden kring en mötesplats. Stadsmissionen lyfter även behovet av en tydlighet från Göteborgs Stads sida i vem som har ägandeskapet för aktivitetshus/mötesplatser och upplever svårigheter i att hitta rätt i stadens organisation för initiativ och samverkan.

Var i Biskopsgården som är lämpligt för etablering av mötesplats/allaktivitetshus/kulturhus ser Stadsmissionen att Norra Biskopsgården kan vara lämplig beaktat placeringen i mitten av stadsdelen och var de största behoven finns. Vid ett etablerande betonar Stadsmissionen behovet av tillgänglighet både sett till osynliga och synliga barriärer.

5 Analys

5.1.1 Framträdande behov

5.1.1.1 Framträdande behov och hur de motiveras

Inom ramen för denna utredning har en vidd av behov identifierats i relation till fritid, mötesplatser och angränsande områden. I intervjuer och i skriftlig dokumentation finns en variation av hur behoven motiveras; ur ett staden-perspektiv i relation till nämnders och bolags uppdrag, ur ett invånarperspektiv i vad människor som bor och verkar på platsen efterfrågar och uttrycker att de behöver, men även med avstamp i en frånvaro av viss verksamhet eller behov av mer. Än mer konkret motiveras och identifieras behoven utifrån följande:

- Förutsättningsskapande för goda livsvillkor och god hälsa.
- Stärka lokalsamhället och den sociala hållbarheten.
- Hög andel trångboddhet och behov av kompensatoriska utrymmen.
- Behov som framgår när ny verksamhet öppnar.
- Efterfrågan och uttryckta behov i dialoger med invånare och civilsamhälle.
- Möjliggöra att människor möts och en meningsfull fritid.
- Möjliggöra delaktighet i samhället, fånga upp människors intressen och få dem att utvecklas i sina idéer eller åtaganden.
- Möjlighet för lokalt förenings- och kulturliv att verka på goda villkor.

De mest framträdande behoven som framgår inom ramen för utredningens fokus är ett generellt behov och efterfrågan på mötesplatser i stadsdelen. En mötesplats framför allt för större sammanhang och med potential att ha hela Biskopsgården som upptagningsområde är något som inte finns idag. Vidare är ett framstående behov ändamålsenliga lokaler till föreningsliv och invånares initiativ samt en landningsyta för lokala initiativ. I relation till verksamhet och innehåll efterfrågas tillgång till kultur – att ta del av ett kulturutbud men även en grupp som efterfrågar att kunna utöva. Sociala aktiviteter och möjlighet till att umgås förutsättningslöst är också ett framträdande behov. Efterfrågan på kultur och sociala aktiviteter kan sammanfattas i alternativ till en upplevd stark idrottsnorm. Dock i fråga om idrott är det lågtröskelverksamhet som identifieras som ett behov. Vidare lyfts behov av mer samhällsrådgivning, stöd och vägledning i relation till sysselsättning, språk, studier och föräldraskap.

5.1.1.2 Behoven i relation till kartläggning av befintlig verksamhet

Identifierade behov i relation till kartläggningen av befintliga mötesplatser och verksamhet visar att Södra Biskopsgården är robust i närvaro av flera mötesplatser - vissa öppna för alla och andra för specifika målgrupper. I Länsmansgården finns färre mötesplatser – dock stadsdelens enda

fritidsgård samt idrottsföreningar vid Länsmansgårdens motionscenter. Här kommer även ny verksamhet etableras då Framtidskoncernen öppnar ett allaktivitetshus i den före detta kyrkan i Länsmansgården. En ny idrottsarena/-hall tillsammans med ny grundskola kommer byggas i området. Skola som arena planeras bedrivas i den nya skolan och möjligheter att hyra ut lokaler till föreningslivet ska undersökas. I Norra Biskopsgården finns få öppna mötesplatser och här bedrivs inte heller Skola som arena i primärområdets grundskola – Sjumilaskolan. Det finns verksamheter som riktar sig till specifika målgrupper eller som når en viss målgrupp samt aktivitets-baserad verksamhet. Ett nytt fullvärdigt bibliotek kommer dock etableras vid Friskvåderstorget vilket blir ett betydelsefullt tillskott för närområdet. I primärområdena Jättsten och Svartedalen (Östra Biskopsgården) har än färre verksamheter och mötesplatser kunnat identifieras. Vilket tidigare nämnts har Östra Biskopsgården varit i hög grad frånvarande i intervjuer utan behoven tillskrivs Västra Biskopsgården. Kartläggningen visar att det finns och planeras flera mindre-mellanstora mötesplatser spridda i stadsdelen men ingen större öppen mötesplats vilket är ett uttryckt behov. Kartläggningen visar också att det finns verksamhet både offentlig och ideell som går i linje med vissa av de identifierade behoven exempelvis kultur, samhällsrådgivning och stöd inom livets olika delar samt fritidsaktiviteter. En slutsats som går att dra är att bara för att det finns en viss verksamhet betyder inte det att den helt kan täcka behoven utan att det krävs mer eller på ett annat sätt.

5.1.2 Planerad verksamhet och utveckling av befintlig verksamhet utifrån lokala behov

Biskopsgården är i en aktiv utvecklingsfas framför allt genom planarbetet. Flera nya verksamheter planeras till stadsdelen. Hur behoven uppfattas när nya verksamheter är etablerade är delvis svårbedömt. Utifrån nuläget, befintlig och planerad verksamhet beskrivs här hur identifierade behov i högre utsträckning skulle kunna mötas.

Som redovisats tidigare bedrivs Skola som arena på flera skolor i Biskopsgården. Konceptet eller samverkansmodellen har liknande beståndsdelar som Malmös allaktivitetshus, däribland att verksamheten bedrivs i skollokaler utanför lektionstid, att verksamheten har som ambition att fungera som en mötesplats för området och att innehållet utvecklas efter behov eller önskemål från dem verksamheten är till för. På så vis går det att argumentera för att allaktivitetshus inom ramen för Skola som arena redan finns i Biskopsgården. Genom att ha med konceptet i planeringen av den nya grundskolan i Länsmansgården finns möjlighet till stärkta förutsättningar för verksamheten här. Samtidigt finns begränsningar i att öppethållande inte är möjligt dagtid. Skola som arena har också ett fokus på barn och unga. Inom ramen för denna utredning är ett framträdande behov öppna mötesplatser att besöka även under dagtid och för fler målgrupper. Grundskoleförvaltningen lyfter själva fram behov av att etablera Skola som arena i Norra Biskopsgården men att det i nuläget

inte finns några konkreta planer för det. Däremot kommer det planerade biblioteket vid Friskväderstorget utgöra en central kompensatorisk yta för Norra Biskopsgården och lämplig beaktat målgrupper som barn och äldre vilka är mer beroende av att mötesplatsen ligger nära.

Ytterligare en planerad mötesplats är ett allaktivitetshus i tidigare Länsmansgårdens kyrkan där lokalen möjliggör för olika typer av aktiviteter. Poseidon och Bostadsbolaget kommer samarbeta med en part som kan bemanna/närvara och koordinera verksamheten. Verksamheten har potential i linje med utredningens identifierade behov om än i mindre skala. Poseidon och Bostadsbolaget bedömer själva att verksamheten inte kan svara mot behov som exempelvis ett kulturhus gör - dels i storlek på verksamhet, dels med Göteborgs Stad som en långsiktig närvarande part som bemannar verksamheten. Dock ser bolagen en möjlighet till samverkan inom ramen för det planerade allaktivitetshuset men även mellan olika mötesplatser för att gemensamt möta upp mot framträdande behov. Ett tillgängliggörande av fler lokaler i det befintliga beståndet som kan komplettera varandra sett till olika behov och funktioner har förmåga att stärka det lokala perspektivet. Denna typ av lokaler på flera platser samt närmre där människor bor och vistas är av extra stor vikt i områden med upplevt och faktiskt utanförskap.

Ett behov är ändamålsenliga lokaler till kultur- och föreningsliv samt för lokalt föreningsliv att få tillgång till befintliga lokaler och aktivitetsytor avsedda för föreningslivet. Potential finns med ett stort allmännyttigt bestånd i stadsdelen samt en medvetenhet bland berörda förvaltningar om utmaningarna och behoven av anpassad föreningsfrämjande verksamhet. Det faktum att Biskopsgården är i en stor utvecklings- och stadsomvandlingsfas är ett argument för än mer stötta upp befintliga initiativ och krafter genom att tillgängliggöra lokaler och på så vis stärka den lokala infrastrukturen för lokalt förenings- och kulturliv. Den stadsomvandling som planeras kan påverka upplevelsen av tillhörighet till det nya. Bland grupper som redan upplever ett utanförskap på olika sätt kan en stadsomvandling bidra till en förstärkt effekt av detta vilket kan innebära risker utifrån flera samhällsperspektiv. Allmännyttan skulle i högre utsträckning kunna tillämpa de modeller som finns i Göteborgs Stad för att möta behovet av lokaler – exempelvis genom att föra in lokaler i stadens hyresmodell för kultur- och föreningslivet. Hyresmodellen med idrott- och föreningsförvaltningen som mellanhyresvärd är också ett stöd i att säkerställa att aktörer som hyr uppfyller grundläggande villkor.

Samhällsrådgivande verksamhet, stöd och vägledning i relation till sysselsättning, språk och liknande sker på flera platser inom olika verksamheter i Biskopsgården, både från det offentliga och ideella. De nyss nämnda planerade verksamheterna - bibliotek vid Friskväderstorget samt allaktivitetshus i Länsmansgården kan troligtvis möta upp mot behovet ytterligare. Demokrati- och medborgarservice har idag ett medborgarkontor vid Vårväderstorget och lyfter i en intervju att medborgarkontoren i andra

delar av staden finns i kulturhus och andra lokaler där ytor samutnyttjas med föreningsliv och allmänhet.

Efterfrågan på kultur inom stadsdelen beskrivs ofta genom en önskan om ett lokalt kulturhus i Biskopsgården. Kulturella mötesplatser finns idag i Biskopsgården mest framträdande genom Meeting Plays verksamhet samt biblioteket vid Vårväderstorget. Vid Backaplan planeras ett nytt kulturhus vilket potentiellt kan svara mot viss efterfrågan av ett kulturutbud. Statistik visar att det finns en kulturhuspublik i Biskopsgården där 19 procent besökt ett kulturhus senast månaden⁶⁴. I intervju med kulturhusverksamheten inom kulturförvaltningen bedöms Kulturhus Backaplan med planerad byggstart 2034 ha ett större upptagningsområde om hela Hisingen med sitt centrala knutpunkts-läge i området. Kulturhusverksamheten bedömer samtidigt att Kulturhus Backaplan inte kommer kunna täcka alla behov och inte de specifikt lokala behoven i Biskopsgården. Betydelsen av närhet till verksamheten är en annan aspekt som talar för en lokal verksamhet i Biskopsgården och särskilt viktig för vissa målgrupper exempelvis barn, äldre och invånare som av olika skäl är mer lokala.

Flera civilsamhällesaktörer bland annat de som intervjuats i samband med denna utredning driver verksamhet som bidrar till stora samhälleliga värden i området. Flertalet välkomnar att Göteborgs Stad tar ett större ansvar för en mötesplatsverksamhet i Biskopsgården och ser snarare att detta skulle komplettera deras egen verksamhet. Det finns en öppenhet till samverkan med Göteborgs Stad och därmed möjligheter till utveckling på olika sätt beroende på hur frågan om allaktivitetshus/kulturhus tas vidare.

I intervjuer lyfter förvaltningar och bolag behov av, och potential till, utveckling inom de egna verksamheterna. Även lokaler med potential har påkallats, exempelvis Vårvindens fritidsgård som finns i Länsmansgården. Här bedrivs redan fritidsgårdsverksamhet för barn och unga i årskurs sex till nio men inte under dagtid och inte alla dagar i veckan. Fritidsgården har ett café och flera olika rum för olika aktiviteter. Hos socialförvaltningen Hisingen finns en öppenhet för att undersöka möjligheter till hur lokalerna kan användas ytterligare samtidigt som det behöver ske med anpassning efter befintlig verksamhet.

5.1.3 Etablering av ny verksamhet i relation till lokala förutsättningar

Ovan genomgång visar att det finns potential genom befintliga och planerade verksamheter att i högre utsträckning möta identifierade behov. Dock kvarstår behovet av en öppen mötesplats för hela Biskopsgården som möjliggör större sammanhang och till viss del en verksamhet som kan omhänderta lokala initiativ. En sådan verksamhet bör även fyllas med det som efterfrågas i större utsträckning – exempelvis kultur och att möjliggöra

⁶⁴ <https://www.enkattfabriken.se/infografik/bibliotekochkultur/> Februari 2025

sociala aktiviteter. Möjlighet finns även med prägel eller delvis verksamhet med fokus på samhällsrådgivning, delaktighet, stöd och vägledning inom livets olika delar, alternativt ett fokus mot föreningslivet. Samtidigt är det viktigt att betona att en verksamhet inte kan möta en stadsdels alla behov utan vad som är möjligt och mest prioriterat behöver undersökas vidare vid en eventuell etablering. I och med att en vidd av behov i relation till innehåll och verksamhet har identifierats finns utifrån behoven finns ingen given organisering av ny verksamhet inom Göteborgs Stad⁶⁵. Därmed är det troligt att ansvarig nämnd kommer att prägla verksamheten genom sitt ordinarie uppdrag och kompetens. Resonemang om vad verksamheten kan bli inom olika delar av Göteborgs Stads organisation återfinns senare i rapporten.

I relation till begreppet allaktivitetshus indikeras av utredningens resultat att förutsättningar som krävs delvis finns i Biskopsgården. Föreningslivet beskrivs som aktivt samt att det finns initiativ bland invånare till att göra saker. Att omhänderta lokala initiativ är både ett uttryckt behov och en komponent i linje med begreppet allaktivitetshus. Stadens roll i sammanhanget efterfrågas i intervjuer utgöra en ”neutral” part med långsiktig närvaro och som kan bistå i ett möjliggörande på likvärdiga villkor - genom lokaler och verksamhet. Vilket redovisas i förutsättningarna finns en viss tillitsbrist i Biskopsgården gentemot offentlighet men även mellan invånare. Beaktat det senare talar för att det offentliga tar en mer aktiv roll i en verksamhet med ett deltagardrivet fokus – både i att stå för en likvärdighet och i att stötta den kollektiva förmågan. I detta finns en utmaning när det offentliga äger och driver verksamheten samtidigt som makt över innehåll och rum delvis behöver lyftas från det offentliga till invånarna. En fristående, exempelvis en ideell, medborgardriven mötesplats undgår denna utmaning. Det krävs en stor medvetenhet i att stadens agerande, både vid en eventuell etablering och i en faktisk verksamhet, kan ha effekter på tilliten gentemot det offentliga men även mellan invånare. Därmed blir syftesbeskrivningar, tydliga arbetssätt och metoder centrala för att möjliggöra ett ägandeskap hos lokalsamhället - vilket behöver undersökas vidare och omhändertas i en eventuell etableringsfas.

Möjligheten till samverkan mellan organisationer och verksamheter i Biskopsgården är en förutsättning som är central i etablerandet av en mötesplats/verksamhet som behoven pekar mot. Intervjuer inom ramen för denna utredning indikerar att samverkan som förutsättning finns i Biskopsgården. En ny mötesplats blir en av flera mötesplatser och verksamheter - både ideella och staden-drivna. Potential finns därmed till bredd i innehåll men även möjlighet för staden att tillsammans möta behoven genom att komplettera varandra i service och verksamhet.

⁶⁵ Uppdrag i kommunfullmäktiges budget 2022 pekar mot kulturnämnden som ansvarig för ny verksamhet i form av kulturhus och allaktivitetsarena i Biskopsgården.

Att tillgängliggöra lokaler i det befintliga beståndet skulle kunna vara ett sätt att stötta lokalt förenings- och kulturliv vilket samtidigt kan bidra till bättre förutsättningar för en etablering av ett kulturhus/allaktivitetshus. I en etableringsfas är samverkan med invånare och civilsamhälle en viktig del för att utveckla en ändamålsenlig verksamhet. Projekttrötthet och tillfälliga uppvaktningar historiskt kan innebära utmaningar i detta. Samtidigt finns beskrivningar om aktiva föreningar och invånare men också grupper av invånare som är svårare att nå. Också detta behöver särskild uppmärksamhet i en etableringsfas. En förutsättning är då beslut om etablering och finansiering för att samråd med lokalsamhället inte ska riskera att vara förtroendeskadande.

Förutsättningar och behov pekar även mot att verksamheten behöver bedrivas under vissa former, exempelvis kostnadsfritt i så hög utsträckning som möjligt och öppet för alla men behov av målgruppsanpassade aktiviteter. Behov finns av lokaler/mötesplats som möjliggör större sammanhang än vad som finns i Biskopsgården idag vilket pekar mot en större flexibel lokal med lågtröskelverksamhet och deltagardrivna inslag. Vilket tidigare redovisats är bedömningen att flera mindre mötesplatser redan finns och planeras i Biskopsgården. Dock har resonemang förts om konceptet allaktivitetshus snarare ska etableras på flera spridda mötesplatser. Det som talar för en spridning är att närhetsperspektivet är mer viktigt för vissa målgrupper, exempelvis barn, äldre och funktionsvarierade samt att människor av olika skäl är relativt lokala. En parameter i detta är den uppdelning mellan norra och södra Biskopsgården som grundar sig i en konflikt mellan kriminella nätverk. En slags samsyn har ändå funnits i intervjuer med representanter från både staden och civilsamhället att det är viktigt att inte acceptera eller bidra till en uppdelning i stadsdelen samtidigt som denna förutsättning behöver finnas med vid planerande av ny verksamhet. I detta lyfts behov av trygga resvägar samt att undersöka upplevelsen av att förflytta sig mellan södra och norra Biskopsgården som barn, ungdom och äldre.

Ytterligare en förutsättning är det befintliga lokalbeståndet och möjligheter inom stadsplanering. I intervjuer har inga större befintliga lokaler aviserats. Inte heller kulturförvaltningens kontaktperson på stadsfastighetsförvaltningen har någon kännedom någon befintlig större lokal. Vid beslut om etablerande av ny verksamhet behöver frågan om befintliga lokaler undersökas närmre. Att det finns ett planprogram för Biskopsgården innebär vissa möjligheter för nybyggnation. Detaljplan etapp ett omfattar Friskväderstorget vilket är en av de platser flest intervjuade parter lyfter som lämplig att lokalisera en ny verksamhet till. Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning är dock att det finns utmaningar i att inkludera ett kulturhus/allaktivitetshus i den pågående detaljplanen genom nybyggnation vid Friskväderstorget. Stadsbyggnadsförvaltningen påtalar potential för ett markområde öster om Sommarvädersgatan, i höjd med Friskväderstorget men söder om Väderbodarna. I planprogram för Biskopsgården är området utpekat som utvecklingsområde för centrum. Platsen har ur ett stadsbyggnadsperspektiv möjlighet att koppla samman

Södra Biskopsgården, Norra Biskopsgården och Länsmansgården samt sätter Västra och Östra Biskopsgården i förbindelse. Ett kulturhus på platsen skulle bidra till ett välkomnande intryck när man kommer med spårvagnen till Friskväderstorget, samt till en förstärkning av en positiv identitet för området. Ett stort byggnadskomplex separerar idag spårvagnshållplatsen och Friskväderstorget vilket ger en skev bild av att området präglas av storskalig bebyggelse vilket det till stora delar inte gör. Ett kulturhus/allaktivitetshus på andra sidan spåret kan bidra till en förändring av det intrycket.

5.1.4 Ny verksamheten i förhållande till Göteborgs Stads organisation

Ett allaktivitetshus i form av en större mötesplats som kan stärka lokalsamhället är en delvis ny verksamhet inom Göteborgs Stad men varianter finns inom den kommunala organisationen vilket de inledande exemplen i rapporten visar. Troligt är att ansvaret för ett allaktivitetshus på ett naturligt sätt hade kunnat tillfalla stadsdelsnämnd Västra Hisingen innan Göteborgs Stads förändrade nämndorganisation som verkställdes vid årsskiftet 2020/2021, då stadsdelsnämnderna lades ned.

Stadsdelsnämnderna hade det ”yttersta ansvaret för befolkningen” i respektive stadsdel och en god lokalkännedom. Idag har stadsdelsnämndernas tidigare ansvarsområden delats upp på de nya socialnämnderna samt flertalet andra nämnder. Det yttersta befolkningsansvaret kan således beskrivas som utspritt inom stadens organisation. Det innebär att ett allaktivitetshus utifrån de behov som identifierats i Biskopsgården kan betraktas som en anomali inom flera nämnders ansvar i nuvarande nämndorganisation. Därmed är det troligt att ansvarig nämnd inom nuvarande nämndorganisation kommer prägla verksamheten utifrån sitt grunduppdrag. Nedan beskrivs vad ett allaktivitetshus möjligen kan vara inom ett antal nämnders ansvar samt allmännyttan. Dock krävs större insyn i fråga om nämnders och bolags möjligheter, prioriteringar och verksamhet för att närmre beskriva detta.

Då det idag finns fyra socialnämnder som fortsatt är organiserade utifrån geografiska områden kvarstår den lokala förankringen. Ett allaktivitetshus i Biskopsgården inom *Socialnämnd Hisingens* ansvar skulle troligtvis utgå ifrån nämndens uppdrag inom fritidsverksamhet, aktiviteter och mötesplatser för unga, för att bidra till en rik och meningsfull fritid. Vidare skulle verksamheten kunna bygga på nämndens ansvar för folkhälsa, samverkan med civilsamhälle och grannskapsarbete utifrån lokala förhållanden och befolkningens behov. Aktivitetshuset i Hammarkullen drivs av socialförvaltningen Nordost i samarbete med Bostadsbolaget. Community Center Brunnsbo är ett annat exempel på mötesplats som drivs av socialförvaltningen Hisingen, Bostadsbolaget och Stena Fastigheter ⁶⁶. Det finns en koppling mellan nämndens uppdrag och ett allaktivitetshus

⁶⁶ [Community center Brunnsbo - Göteborgs Stad](#)

beaktat behov utifrån det specifikt lokala i Biskopsgården, behov av en landningsyta för lokala initiativ från invånare och föreningsliv, aktiviteter och mötesplatser i relation till en meningsfull fritid samt behov av stöd och rådgivning utifrån folkhälsa.

Inom *nämnden för demokrati och medborgarservice* är det troligt att ett allaktivitetshus skulle bygga på nämndens mötesplatsverksamhet i anslutning till medborgarkontoren i en utvecklad form. Medborgarkontoren har en viktig roll i att bidra till att distansen mellan kommunen och invånare minskar. Utöver att få information om kommunens verksamheter har invånare tidigare kunnat ta del av aktiviteter som läxhjälp och språkcafé på medborgarkontoren. Behov av denna typ av verksamhet har identifierats inom utredningen. Regnbågshuset som nämnden ansvarar för kan utgöra en god källa för erfarenhetsutbyte.

Ett allaktivitetshus inom *idrott- och föreningsnämndens* ansvar skulle rimligtvis ta avstamp i nämndens uppdrag inom fritid, folkhälsa samt i att stödja föreningslivet. Detta skulle kunna anpassas till lokala förutsättningar i Biskopsgården i att stödja invånares initiativ och med hänsyn till föreningslivets och utmaningar och behov.

De kommunala bostadsbolagen är ytterligare en part som bidrar till lokala mötesplatser, främst genom att stå för lokaler och sedan samarbeta med aktörer som kan stå för bemanning av verksamheten. Exempel på mötesplatser där Bostadsbolaget är en part är tidigare nämnda aktivitetshuset i Hammarkullen och Community Center Brunnbo men också mötesplats Rannebergen som är ett samarbete mellan Bostadsbolaget civilsamhällesaktören Reningsborg, socialförvaltning Nordost och idrotts- och föreningsförvaltningen⁶⁷. Kulturförvaltningen och Gårdstensbostäder kommer under 2025 öppna Kulturrummet Gårdsten som är en mötesplats med fokus på kultur där också tanken är att Gårdstensborna ska få vara med och påverka innehållet⁶⁸. I Biskopsgården pågår planering för öppnandet av ett aktivitetshus/allaktivitetshus i tidigare Länsmansgårdens kyrka vilket Bostadsbolaget och Poseidon står bakom och där Göteboerslokaler är ägare av fastigheten.

5.1.4.1 Vad det kan en ny verksamhet bli inom kulturnämndens ansvar?

Inom kulturnämndens ansvar kan en verksamhet utifrån identifierade behov i Biskopsgården införlivas i nämndens kulturhusuppdrag men det kräver att verksamheten utmanar i lokal förankring, inflytande/deltagardrivet innehåll samt i bredden av aktiviteter och programverksamhet. I kulturhusens uppdrag ingår att verksamheten ska var utformad ur ett invånarperspektiv, att kulturhuset ska förankras i lokalsamhället utifrån lokalt engagemang och utifrån lokala behov och förutsättningar. Vidare ska kulturhusen bidra till bland annat demokrati,

⁶⁷ [Mötesplats Rannebergen - Socialt arbete - Reningsborg](#)

⁶⁸ [Kulturrummet Gårdsten | Gårdstensbostäder](#)

mänskliga rättigheter och hållbarhetsdimensionerna. På så vis finns en samstämmighet mellan kulturhusverksamheten och efterfrågan på en större lokal mötesplats i Biskopsgården. I kulturhusens uppdrag finns även skrivningar om delaktighet i formandet av stadens kulturverksamhet och att främja delaktighetskultur. Som redovisats tidigare har kulturnämnden också beslutat om att öka ambitionen för det deltagardrivna inom kulturhusens verksamhet (KN 2024-08-26 § 153). Ett deltagardrivet spår eller inflytande i någon form är ett vanligt förekommande inslag i det som brukar benämnas allaktivitetshus och går i linje med behov av en hemvist för initiativ från föreningsliv och invånare. Ett kulturhus skulle även kunna möta ett behov av konst och kultur vilket efterfrågas i stadsdelen. I kulturhusens uppdrag finns just ett fokus på konst och kultur medan de identifierade behoven i Biskopsgården är bredare än så. För att tillgodose detta skulle ett kulturhus i Biskopsgården eventuellt behöva ha en högre tolerans för en vidd av innehåll. Vidare visar behoven på ett starkt lokalt fokus till stadsdelen vilket eventuellt kräver särskild styrning och anpassningar av verksamheten. I en intervju med representanter från kulturhusverksamheten beskrivs dock att Göteborgs Stads kulturhus har skillnader där vissa har en mer lokal prägel såsom Kulturhuset Bergsjön medan andra är vidare i sitt upptagningsområde och karaktär exempelvis Frölunda Kulturhus - det är också skälet till bedömningen att ett lokalt kulturhus i Biskopsgården inte skulle konkurrera med det planerade kulturhuset vid Backaplan. Kulturhusen tillskrivs även stå för en infrastruktur för att tillgodose kulturens och konstens grundläggande behov i form av offentliga arenor, scener och lokaler. Behovet av lokaler har varit framträdande inom utredningen om än till fler ändamål än konst och kultur. Det är troligt att ett kulturhus i Biskopsgården skulle bidra till infrastrukturen för lokalt förenings- och kulturliv exempelvis genom samarbeten i verksamhet. Dock kan det finnas utmaningar för ett kulturhus med offentlig huvudman som samtidigt bedriver verksamhet i huset att lämna över nycklarna till andra aktörer. Hur långt ett kulturhus kan gå i att möta detta behov behöver undersökas inför eventuell etablering. Vid en etablering av ett kulturhus kan samverkan med andra aktörer i stadsdelen bidra till att bättre tillmötesgå behoven. Samverkan kan ske för att tillmötesgå ett bredare utbud av innehåll/verksamhet vid ett kulturhus men även genom att mötesplatserna i stadsdelen kompletterar varandra i verksamhet och service.

5.1.4.2 Samarbete mellan olika nämnder/kommunala bolag

Uppsättningen av de behov som framträtt i utredningen och variationen i hur de motiveras talar för ett samarbete mellan nämnder och eventuellt kommunala bolag i att etablera och finansiera en större mötesplats i Biskopsgården. Samtidigt kan det innebära en för komplex målstyrning för en verksamhet som i sig kan vara utmanande i sin form med inflytande och delaktighet bland invånare, förenings- och kulturliv. I föregående stycke förs resonemang om samverkan kring innehåll och samverkan mellan mötesplatser. Ytterligare en variant är samlokalisering av olika kommunala

verksamheter/mötesplatser inom samma byggnad. Det möjliggör för invånare att komma till en plats och få hjälp med det nödvändiga men även kunna få uppleva/göra och mötas. Denna form kan potentiellt innebära samarbete kring gemensamhetsytor och eventuellt också lokaler som lånas ut/hyrs ut till invånare och föreningsliv. I och med att Göteborgs Stad är relativt närvarande i Biskopsgården med befintliga verksamhet och mötesplatser såsom medborgarkontor, bibliotek, fritidsgård, öppna förskolor och mötesplats för äldre är samlokalisering möjligen mer en lösning i teorin. En spridning av mindre mötesplatser i stadsdelen har också ett värde i att komma närmre invånarna och särskilt viktigt för vissa målgrupper. Dock bör samlokalisering undersökas med befintliga verksamheter om beslut fattas om nyetablering av verksamhet.

6 Avslutande kommentar

Med utgångspunkt i lokala behov i Biskopsgården visar denna utredning att det finns behov och efterfrågan som inte tillgodoses fullt ut och som faller inom den kommunala kompetensen. Stadsdelen är i en aktiv utvecklingsfas och flera av stadens förvaltningar arbetar med att utveckla och etablera ny verksamhet. På så vis finns det utmaningar i att bedöma hur behoven ser ut när effekterna av planerad verksamhet faller ut. Samtidigt är Biskopsgården ett stort område och under utbyggnad med en större förstärkning av bostadsbeståndet. Därmed är det möjligt att tänka sig att det kommer krävas ganska mycket etableringar innan behoven kan anses mättade. I den stadsomvandling som pågår kan det vara särskilt viktigt att tillgodose behov och initiativ som finns i dag för att inte förstärka en marginalisering eller ett utanförskap och för att motverka utträngningseffekter. Utifrån nuläget är bedömningen att planerad verksamhet och utveckling av befintlig verksamhet kan bidra till att tillmötesgå behoven i högre utsträckning. Etablering av ny verksamhet, inom denna utrednings avgränsning, pekar mot en större mötesplats för hela stadsdelen.

Ett spår i utredningen har varit att undersöka vad en allaktivitetsarena/allaktivitetshus kan vara utifrån lokala behov och förutsättningar. En rad politiska uppdrag från kommunfullmäktige har handlat om just begreppet allaktivitetshus och utredningar har genomförts med begreppet i fokus. Exempelen på befintliga verksamheter som kan tänkas falla inom begreppet visar på en stor variation i allt från huvudman, driftsform, syfte och målgrupper. Utan någon tydligare inriktning eller syftesbeskrivning från kommunfullmäktige behöver därför ansvarig nämnd utveckla ett allaktivitetshus/-arena med avstamp i befintligt uppdrag. Redovisade behov och efterfrågan i Biskopsgården samt hur detta motiveras berör flera av Göteborgs Stads nämnder och bolag. Därmed är det rimligt att anta att vilka behov som kan mötas är avhängigt ansvarig nämnd. Flera varianter är dock möjliga i fråga om ansvar och samarbeten. Inom kulturnämndens ansvar kan ett allaktivitetskoncept införlivas i ett kulturhus men det är

också möjligt att tänka sig andra lösningar om behov och förutsättningar varit annorlunda. Några av de framträdande lokala behoven/efterfrågan i Biskopsgården har ett kulturhus med ett allaktivitetskoncept potential att möta. I en eventuell etableringsfas behöver en rad frågeställningar undersökas och moment genomföras:

- Samråd med invånare och civilsamhälle
- Avgränsningar i vilka behov och vilken efterfrågan verksamheten kan möta.
- Utveckla metoder, arbetssätt och styrning för invånares/föreningars inflytande över innehåll och tillgång till lokaler.
- Undersöka möjligheter för medskapande/platsskapande vid nybyggnation.
- Konkretisera lokalbehov för och aktiviteter och programverksamhet.
- Undersöka möjligheter till samlokalisering av andra verksamheter och samarbeten med föreningar.
- Tillsammans med andra aktörer i stadsdelen undersöka möjligheter att tillmötesgå behov bland invånare och föreningsliv svåra för staden att möta – såsom tillgång till lokaler och möjligheter att hyra/låna lokal till fest.

För att gå vidare i en etableringsfas krävs i möjligaste mån beslut om just etablering och finansiering för att processen ska kunna ske på ett tillitsskapande vis mellan Stad och invånare och lokalsamhälle.

Kulturförvaltningen

Telefon: 031-365 00 00 (kontaktcenter)

E-post: kultur@kultur.goteborg.se

Fördjupad behovsutredning avseende allaktivitetshus i Biskopsgården

Bakgrund

Kulturnämndens presidium har gett kulturförvaltningen i uppdrag att med utgångspunkt i den behovskartläggning som kulturnämnden beslutade om i mars 2023 (KN 2023-03-27, § 77) göra en fördjupad behovsutredning avseende ett allaktivitetshus i Biskopsgården. Den fördjupade behovsutredningen är en del i beredningen av de uppdrag angående allaktivitetshus som kulturnämnden fick av kommunfullmäktige i samband med budgetbeslutet 2023 (KF 2022-11-17, § 8).

Genomförande

Övergripande frågor att besvara

Vad är ett allaktivitetshus:

- Vad kan/ ska det innehålla?
- Ett hus eller flera?
- Koncept eller byggnad?
- Egen-organisering eller kommunal organisering?

Oaktat val av innehåll eller omfattning av lokalbehov så kommer ett realiserande av uppdraget att kräva tillkommande finansiering. Hur stor denna behöver bli beror på ambitionsnivå, val av organisering och lokalbehovet.

Utredning i flera steg

Behovsinventering

1. Finns det behov i idag inte tillgodoses i tillräcklig utsträckning och där det ligger inom den kommunala kompetensen att tillgodose dessa?
2. Finns det skillnader i upplevda behov inom stadsdelen?
3. Finns det kommunala verksamheter i området idag som skulle kunna tillgodose behoven i större utsträckning än vad som nu är fallet?
4. Finns det civilsamhällesverksamheter kommunen skulle kunna börja stödja eller stödja i större utsträckning för att tillgodose behoven bättre?

5. Finns det pågående initiativ från privata aktörer där kommunen skulle kunna utgöra en del eller utöka medverkan i det fall kommunen redan är en del av initiativet?
6. Finns det planerad utveckling i Biskopsgården eller närområdet som kan bidra till att tillgodose behoven?
7. Finns det behov som inte kan tillgodoses inom ramen för punkt 1–6 som kräver nya satsningar?

Att tillgodose behov som ej är omhändertagna

1. Ligger de kvarstående behoven inom den kommunala kompetensen?
2. Om ja, hur möter staden dessa behov på bästa sätt?
3. Inom vilken förvaltning eller bolag organiseras tillkommande verksamhet bäst?
4. Kan olika verksamheter inom samma ”koncept” organiseras i olika förvaltningar och/eller bolag?
5. Finns det befintliga lokaler (en eller flera) som eventuellt tillkommande verksamheter kan bedrivas i?

Behov av att bygga nytt

Om svaret på punkt 5 ovan är nej så kommer det att krävas om-, till- eller nybyggnad av en eller flera lokaler i området för att kunna driva en tillkommande verksamhet. Förutsättningarna för det är bland annat beroende av befintliga detaljplaner och tillgången på exploateringsmark. Det kommer också kräva dialog med exempelvis exploateringsförvaltningen, stadsbyggnadsförvaltningen, stadsfastighetsförvaltningen, Higab, dotterbolag inom AB Framtiden samt eventuellt privata fastighetsägare.

Behov av samverkan

Samverkansparter	Exempel
Kommunala förvaltningar	Socialförvaltningen Hisingen, idrotts- och föreningsförvaltningen, grundskoleförvaltningen, demokrati- och medborgarservice, stadsbyggnadsförvaltningen, exploateringsförvaltningen...
Kommunala bolag	Bostadsbolaget, Poseidon, Göteborgslokaler...
Civilsamhälle <i>(kräver kunskapsstöd av SF Hisingen)</i>	Meeting Place, Svenska kyrkan, övriga samfund, lokala föreningslivet...
Privata aktörer <i>(kräver kunskapsstöd av SF Hisingen)</i>	Övriga fastighetsägare, företagsföreningar...
”Handslag för Biskopsgården”	Volvokoncernen, Framtidenkoncernen, Willhem AB samt Business Region Göteborg.

Befintlig kunskap

Kulturnämndens yttrande till byggnadsnämnden över program för Biskopsgården.
(Kulturnämnden dnr. 1001/18)

Program för Biskopsgården.
(antaget av stadsbyggnadsnämnden 2023-10-24)

Var görs kulturen? Kreativa verksamheters lokalisering i Göteborg.
(Kulturförvaltningens publikationer, 2021)

Var görs kulturen? Kompletterande kartläggning.
(Kulturförvaltningens publikationer, 2023)

Behovskartläggning av allaktivitetshus i Göteborg.
(KN 2023-03-27, § 77).

Mer...?

Pågående arbete inom kulturförvaltningen

Bibliotek på Vårväderstorget.

Pop-up bibliotek på Friskväderstorget.

Planering av nytt bibliotek i Norra Biskopsgården.

Designklubben Biskopsgården (Röhsska museet).

Kulturstöd

Mer...?

Pågående arbete inom övriga förvaltningar, kommunala bolag, civilsamhälle och privata aktörer

Medborgarkontor

[Handslag för Biskopsgården](#)

Skolan som arena

Meeting Place

Mer...?

Utblick i övriga riket

Fritidsstrategi Stockholm.

Ytterligare exempel i ”Behovskartläggning av allaktivitetshus i Göteborg”.

Mer...?

Uppdragsledning

Avdelning kultur- och samhällsutveckling, enhet stab, ansvarar för beredningen av ärendet och står för uppdragsledningen.

Tillfällig resursförstärkning

Det kan komma att föreligga ett behov av att ta in externa resurser för att driva uppdraget. Fokus för externa resurser kommer i sådana fall i huvudsak att ligga på intervjuer, datainsamling och projektadministration.

Återrapportering till kulturnämnden

Löpande avstämning med presidiet.
Slutredovisning preliminärt kvartal 4 2024.